ΑΣΤΗΡ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

«Πάντα δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε».

Ἔτος 72ον ΙΟΥΛΙΟΣ, 1936. Ἀριθ. 7

ΕΠΙ ΤΩ ΛΟΓΩ ΣΟΥ

«Δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κοπιάσαντες οὐδὲν ἐλάβομεν, ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω τὸ δίκτυον»
(Λουκ. ε'. 5.)

Τότε μόνον τὸ Εὐαγγέλιον φέρει ἀποτέλεσμα, καὶ τότε μόνον γίνεται κατάδηλον ὅτι εἶναι «δύναμις Θεοῦ πρὸς σωτηρίαν», ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἀποβάλῃ πᾶσαν ἄλλην ἐλπίδα. Ἐν ὅσῳ ἔχει τις καὶ τὴν ἐλαχίστην ἐλπίδα ὅτι δύναται νὰ βελτιώσῃ ἑαυτόν, νὰ δαμάσῃ τὰ πάθη του ἢ νὰ ἱκανοποιήσῃ διὰ στερήσεων καὶ κακοπαθειῶν ἢ δι' οἱωνδήποτε ἀγαθοεργιῶν τὴν Θείαν δικαιοσύνην καὶ εὐαρεστήσῃ εἰς τὸν Θεόν, τὸ Εὐαγγέλιον εὑρίσκει τὰ ὦτα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ πεφραγμένα· διότι οὔτε πιστεύει εἰς τὰς διακηρύξεις αὐτοῦ περὶ τῆς ὁλοσχεροῦς διαφθορᾶς τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, οὔτε βλέπει τὴν ἀνάγκην νὰ καταφύγῃ εἰς τὸ μέσον τῆς σωτηρίας, ὅπερ ἐξαγγέλλει. Ἐν ὅσῳ ὁ ἀσθενὴς κρίνει ἑαυτὸν ὑγιᾶ ἢ νομίζων τὸ νόσημα αὐτοῦ μικρὸν καὶ ἀσήμαντον, ἐλπίζει νὰ θεραπεύσῃ ἑαυτόν· οὔτε εἰς ἰατρὸν προστρέχει, οὔτε εἰς τὴν διάγνωσιν αὐτοῦ πιστεύει, ἐὰν οἱ φίλοι αὐτοῦ καὶ οἰκεῖοι καλέσουν ἰατρόν, οὔτε εἰς τὰς διαταγὰς αὐτοῦ καὶ ὁδηγίας δίδει προσοχήν, οὔτε φροντίζει νὰ ἐκτελέσῃ αὐτάς. Ἀλλ' ἐὰν καταληφθῇ ὑπὸ συναισθήσεως τῆς νόσου καὶ ἀποβάλῃ πᾶσαν ἐφ' ἑαυτὸν ἐλπίδα, πῶς τότε σπεύδει ἱκετεύων καὶ προσέχει εἰς τὰς ὁδηγίας τοῦ ἰατροῦ, ζητῶν πληροφορίας διὰ τὰς ἐλαχίστας λεπτομερείας τῆς ὑπ' αὐτοῦ ὁριζομένης θεραπείας! πόσον πιστῶς τότε ἐφαρμόζει τὰς ἰατρικὰς συμβουλάς! Οὕτω προκειμένου περὶ τῆς ψυχῆς, ἐν ὅσῳ μὲν ὁ ἄνθρωπος ὡς ἄλλος Φαρισαῖος κρίνει ἑαυτὸν πνευματικῶς ὑγιᾶ, ἀδιαφορεῖ πρὸς τοὺς ἐλέγχους καὶ τὰς ὑποδείξεις τοῦ Εὐαγγελίου, κωφεύει δὲ πρὸς πᾶσαν συμβουλὴν ἢ παρακέλευσιν καὶ τοῦ εἰλικρινεστέρου φίλου του, ζητοῦντος νὰ πείσῃ αὐτὸν εἰς μετάνοιαν καὶ πίστιν. Ἀλλ' ἐὰν ἀφυπνισθῇ ἡ ὑπνώττουσα συνείδησις καὶ ἐπέλθῃ βαθεῖα καὶ εἰλικρινὴς ἡ συναίσθησις τῆς πραγματικῆς αὐτοῦ ἀθλιότητος καὶ τῆς ἀπολύτου αὐτοῦ ἀδυναμίας, εὐθὺς τότε γίνεται πρόθυμος τοῦ Εὐαγγελίου ἀκροατὴς καὶ εὔθετος ὅπως ἀποδεχθῇ τὰς ὁδηγίας καὶ θέσῃ αὐτὰς πιστῶς εἰς ἐφαρμογήν.

Ἡ περικοπή, εἰς ἣν ἀνήκει τὸ προκείμενον τῆς μελέτης ταύτης ἐδάφιον, παρέχει ἡμῖν πρόσφορον παράδειγμα τῆς ἀληθείας ταύτης, ὅπερ δύναται νὰ καταστῇ ὠφέλιμον εἰς τὸν ἀναγνώστην, ὅστις ἤθελε μετὰ προσοχῆς παρακολουθήσῃ τὴν ἀνάπτυξιν.

Α'. ***Αἱ δυσκολίαι, εἰς ἃς εὑρέθη ὁ Πέτρος.*** Πρὸ μικροῦ ὁ Κύριος εἶχε συναντηθῇ μετὰ τοῦ Πέτρου, ὅστις εἱλκύσθη μὲν πρὸς Αὐτόν, δὲν ἔπαυσεν ὅμως

ἀκόμη τῆς ἁλιείας τὸ ἔργον, ὅπερ εἶχεν ἐργασθῆ καθ' ὅλην τὴν μέχρι τότε ζωήν του. Οὕτως εὑρίσκομεν αὐτὸν ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει ἀσχολούμενον εἰς τὸ ἐπίπονον αὐτοῦ ἔργον καθ' ὅλην τὴν νύκτα. Πάντα τὰ μέσα, ὅσα ἡ γνῶσις τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτοῦ ὑπεδείκνυεν εἰς αὐτόν, μεταχειρίζεται καὶ πᾶσαν τὴν πολυετῆ αὐτοῦ ἱκανότητα ἐξασκεῖ, ἀλλ' ἀνατέλλει ἡ ἡμέρα καὶ τὰ δίκτυα σύρονται κενά. Ὅλη ἐκείνη ἡ ἀγρυπνία καὶ οἱ πολλοί του κόποι ἀποβαίνουσι μάταια. Ἐν ᾧ δὲ ἤδη προέβη ἡ ἡμέρα καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶχεν ἤδη τελειώσῃ ἀπὸ τοῦ πλοίου ὡς ἀπὸ ἄμβωνος τὴν πρὸς τοὺς ὄχλους μακρὰν Αὐτοῦ διδασκαλίαν, γίνεται εἰς αὐτὸν ἡ πρότασις ὑπὸ τοῦ Διδασκάλου νὰ ἐπαναφέρῃ τὸ πλοῖον εἰς τὰ βαθέα καὶ νὰ ρίψῃ τὸ δίκτυον πρὸς ἄγραν. Ἰδοὺ εἷς ξένος ὅλως πρὸς τὸ ἐπάγγελμα τῆς ἁλιείας συμβουλεύει πεπειραμένον ἁλιέα νὰ ρίψῃ τὸ δίκτυον εἰς ἀκατάλληλον καιρόν, διότι καὶ ἡ ἡμέρα ἔχει ἤδη ἱκανῶς προχωρήσῃ καὶ τὸ φῶς εἶναι πολύ, ὥστε οἱ ἰχθύες, βλέποντες τὰς σκιὰς τοῦ πλοίου καὶ τῶν ἀνθρώπων, νὰ φεύγωσι μακρὰν τοῦ ἀπειλοῦντος αὐτοὺς κινδύνου. «Δι' ὅλης τῆς νυκτὸς ἐκοπιάσαμεν,» ἀποκρίνεται ὁ Πέτρος· «τὴν ἐργασίαν ταύτην ἐπιμόνως ἐπεδιώξαμεν κατὰ τὸν προσφορώτατον καιρόν, ὅτε ἠδυνάμεθα διὰ τοῦ φωτὸς τοῦ πυρσοῦ καὶ διὰ τοῦ ἐπαναλαμβανομένου κρότου νὰ ἐκφοβήσωμεν τοὺς ἰχθῦς καὶ ὠθήσωμεν αὐτοὺς πρὸς τὸ δίκτυον, καὶ ὅμως οὐδὲν ἐπιάσαμεν. Ἤδη λέγεις Σὺ νὰ δοκιμάσωμεν ἐκ νέου καὶ εἰς καιρὸν ὅλως ἀκατάλληλον· ἀλλ' ὅμως, μὲ ὅλην τὴν φυσικὴν ἔλλειψιν πιθανότητος περὶ τῆς ἐπιτυχίας, μόνον διότι τὸ λέγεις Σύ, ἐπὶ τῷ λόγῳ Σου, θέλω ρίψῃ τὸ δίκτυον.» Ὑπακούει λοιπὸν καὶ ρίπτει τὸ δίκτυον· τὸ δὲ ἀποτέλεσμα ἦτο ἐπιτυχία ἔκτακτος καὶ καταπληκτική, ἐπενεργήσασα τοσοῦτον ἰσχυρῶς εἰς τὸ πνεῦμα αὐτοῦ καὶ τῶν τριῶν ἑτέρων συντρόφων ἁλιέων, ὥστε πλειότερόν τι τοῦ φόβου—«θάμβος»—κατέλαβεν αὐτούς, ὁ δὲ Πέτρος ᾐσθάνθη εὐθὺς ὅτι εὑρίσκεται ἐνώπιον τοῦ Κυρίου, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου ἐνθυμεῖται ὅτι εἶναι ἄνθρωπος ἁμαρτωλός.

Παρὰ τὰς φυσικὰς δυσκολίας, αἵτινες ἠγέρθησαν εἰς τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, ὁ Πέτρος ἔδωκε πίστιν εἰς τὸν λόγον τοῦ Χριστοῦ καὶ προέβη κατὰ τὰς ὁδηγίας Αὐτοῦ, τὸ δὲ ἀποτέλεσμα ἐδικαίωσε τὴν πίστιν ταύτην, ἥτις βασίζεται οὐχὶ εἰς τὰ φαινόμενα καὶ γνωστὰ εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἀλλ' εἰς τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ, ὁσονδήποτε ὑπερφυὴς καὶ ὑπὸ φυσικὴν ἔποψιν ἀδύνατος καὶ ἂν φαίνηται.

Ἴσως ἤθελέ τις νομίσῃ ὅτι διὰ τῆς πλουσίας ἐκείνης ἁλιείας ὁ Κύριος ἠθέλησε νὰ ἀνταμείψῃ τὸν Πέτρον ὅτι ἐδάνεισεν εἰς αὐτὸν τὸ πλοῖόν του πρὸς διδασκαλίαν τῶν ἄλλων· ἀλλ' οἱ λόγοι τοῦ Κυρίου πρὸς αὐτόν, «Μὴ φοβοῦ, ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους θέλεις ἀγρεύει» (ἐδ. 10), δεικνύουσιν ὅτι ἠθέλησε νὰ δώσῃ εἰς αὐτὸν διὰ ζωηρᾶς εἰκόνος νὰ ἐννοήσῃ ὅτι διὰ τῆς δυνάμεως Αὐτοῦ πολλὰς ψυχὰς πολυτίμους ἤθελεν ἀξιωθῇ νὰ ἐγκλείσῃ εἰς τὴν σαγήνην τοῦ Εὐαγγελίου, γινόμενος ἀπὸ ἁλιέως ἀφώνων ἰχθύων ἁλιεὺς λογικῶν ἀνθρώπων. Καὶ θαυμασίως τῷ ὄντι ἐξεπληρώθη ἡ τυπικὴ ἐκείνη προεικόνισις. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς Πεντηκοστῆς, εἰς ἓν κήρυγμα τοῦ Πέτρου τούτου, μετενόησαν καὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸν Χριστὸν περὶ τοὺς τρισχιλίους ἀνθρώπους, εἰς ἕτερον δὲ κήρυγμα αὐτοῦ περὶ τοὺς δισχιλίους· οὐδεὶς δὲ γινώσκει πόσοι κατόπιν δι' αὐτοῦ ὡδηγήθησαν

εἰς τὸν Χριστόν, καὶ πόσοι ἔκτοτε καὶ μέχρι σήμερον διδάσκονται καὶ ὠφελοῦνται ἐκ τῶν ὡραιοτάτων αὐτοῦ δύο ἐπιστολῶν. Ἠλήθευσε δὲ τοῦτο καὶ περὶ πάντων τῶν λοιπῶν ἀποστόλων καὶ περὶ πλείστων ἐργατῶν τοῦ Εὐαγγελίου, οἵτινες διὰ τοῦ κηρύγματος τῆς ἁπλῆς Εὐαγγελικῆς ἀληθείας ἐγένοντο ὄργανα εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Θεοῦ, ὅπως ἑκατοντάδες καὶ χιλιάδες ψυχῶν στραφῶσιν ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας πρὸς τὸν ζῶντα Σωτῆρα Ἰησοῦν Χριστόν.

Β'. ***Αἱ ἐκ τοῦ γεγονότος διδασκαλίαι.*** Ἐκ τοῦ γεγονότος τούτου διδασκόμεθα ὅτι εἶναι ἀκαταμάχητος ἡ δύναμις τοῦ ***Λόγου*** τοῦ Κυρίου. Τί δύναται νὰ ἀντιστῇ εἰς τὴν βουλὴν τοῦ Ὑψίστου; Ἐὰν διὰ τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ ἔγεινε τὸ θαυμάσιον καὶ γιγάντιον Σύμπαν, τὸ ἄμετρον καὶ ἀπεριόριστον, τοῦ ὁποίου οὐδεμίαν ἰδέαν ἢ εἰκόνα δυνάμεθα νὰ σχηματίσωμεν, ὑπάρχει τι ἀδύνατον μεταξὺ ἐκείνων, τὰ ὁποῖα Αὐτὸς λέγει; ὑπάρχει τι, τὸ ὁποῖον διαβεβαιοῖ ἢ ὑπόσχεται καὶ ἀφίνει ἀνεκτέλεστον; καὶ δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν διὰ τοῦ λόγου τοῦ Χριστοῦ καὶ διπλάσιοι καὶ τριπλάσιοι ἰχθύες νὰ ἀγρευθῶσιν, ἐὰν ἦτο ἀνάγκη; Διατί λοιπὸν νὰ ἀμφιβάλλῃ τις εἰς τὰς διαβεβαιώσεις καὶ ὑποσχέσεις τοῦ Θεοῦ περὶ τῶν πνευματικῶν πραγμάτων, χάριν τῶν ὁποίων συγκατέβη νὰ χορηγήσῃ τοιαῦτα ἁπτὰ παραδείγματα, οἷον τὸ τῆς ἐν λόγῳ ἄγρας τῶν ἰχθύων;

Ἐπιμένουσιν ἀνοήτως τινὲς ἀρνούμενοι Θεόν, διότι δὲν βλέπουσιν Αὐτόν! Ἀλλὰ δὲν βλέπουσι τὰ ἔργα Αὐτοῦ; Περιέρχεσαι μέγα ἐργοστάσιον καὶ θαυμάζεις διὰ τὰς κινήσεις καὶ ἐνεργείας τῶν ποικίλων μερῶν τοῦ πολυπλόκου ἐκείνου μηχανισμοῦ· ὁ βόμβος πληροῖ τὰ ὦτά σου, καὶ τὸ ἔδαφος σείεται ὑπὸ τοὺς πόδας σου· ἀλλὰ πρέπει νὰ κατέλθῃς εἰς τὸ μέρος ἔνθα αἱ ἀτμομηχαναί, ὅπως ἐννοήσῃς τὴν πηγὴν ὅλης ἐκείνης τῆς ζωηρᾶς καὶ ἀκαταπονήτου κινήσεως. Οὕτως ὄπισθεν τοῦ Σύμπαντος εἶναι ὁ Θεὸς καὶ ὁ λόγος Αὐτοῦ· ὄπισθεν τῆς ἄγρας ἐκείνης τῶν ἰχθύων ἦτο ***ὁ λόγος*** τοῦ Χριστοῦ· καὶ ὄπισθεν πάσης πνευματικῆς ζωῆς καὶ δράσεως ὄντως Χριστιανικῆς ἀνάγκη νὰ ὑπάρχῃ ὁ ***λόγος*** τοῦ Χριστοῦ.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ. «Ἐν ἀρχῇ ἦτο ὁ λόγος» (Ἰω. α'. 1). Συνάναρχος τοῦ Πατρός, διότι οὐδέποτε ὁ Πατὴρ ὑπῆρξεν ***ἄλογος!!*** διὰ τοῦτο λέγεται «ἐν ἀρχῇ ***ἦτο***», οὐχὶ «ἐγένετο». Τοιοῦτον ἔχομεν Σωτῆρα, τὸν Ὕψιστον καὶ Παντοδύναμον! Θεώρησον τὸ ἀπέραντον Σύμπαν. Ἐποιήθη δι' Αὐτοῦ. Σκέψαι καὶ πᾶσαν τὴν πληθὺν τῶν πνευματικῶν πλασμάτων· ἐποιήθησαν ἐπίσης διὰ τοῦ λόγου· θαύμασον τὰ ὕψη τῶν λόφων καὶ τῶν βουνῶν· εἶναι ἔργον τῆς βουλήσεως Αὐτοῦ· θεώρησον τοὺς κραταιοὺς ἀστέρας· Ἐκείνου ἡ παντοδύναμος βουλὴ ἐτοποθέτησεν αὐτοὺς εἰς τὰς δυσυπολογίστους ἀπ' ἀλλήλων ἀποστάσεις, διακόψασα δι' αὐτῶν τὴν ἐρημίαν καὶ σιγὴν τοῦ ἀχανοῦς. Αὐτὸς εἶναι ὁ ποιητὴς πάντων τούτων, τὰ ὁποῖα ἐρωτώμενα ὁμοφώνως μαρτυροῦσι τὴν ἄπειρον Αὐτοῦ δύναμιν καὶ σοφίαν. Αὐτὸς δὲ ὁ ἀπ' ἀρχῆς Δημιουργὸς εἶναι ὁ καὶ ὑπὲρ ἡμῶν ἐνανθρωπήσας ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐν τῇ ἀνθρωπότητι Αὐτοῦ τελέσας τὸν διὰ τῆς θεότητος Αὐτοῦ ἄπειρον ἀξίαν προσλαβόντα ἱλασμόν, δι' ὃ καὶ ἡ ἀνθρωπότης Αὐτοῦ ὑπερυψώθη, ὥστε νὰ ἐνθρονισθῇ εἰς τὴν ὑψίστην δυνατὴν θέσιν, ἥτις ὁρίζεται ὡς «ἐν δεξιᾷ τοῦ Πατρός», ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ δυνάμεως καὶ κυριότητος καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομα-

ζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι (Φιλιπ. β΄. 5—11, Ἐφεσ. α΄. 20—22, Ψαλμ. η΄. 8). Αὐτοῦ λοιπὸν πᾶς λόγος εἶναι δύναμις ἀκαταμάχητος, ἐὰν γείνῃ εἰς τὴν ψυχὴν ἀποδεκτὸς διὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Ἡ δύναμις τοῦ λόγου τοῦ Χριστοῦ τίθεται εἰς ἐνέργειαν, εὐθὺς ὡς ἡμεῖς ἐγκαρδίως καὶ ἀνυποκρίτως καὶ ἄνευ ὑστεροβουλίας συμμορφωθῶμεν πρὸς αὐτόν. Ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, ἀλλὰ καὶ ὁ Πέτρος ἔπρεπε νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὸν λόγον καὶ ρίψῃ τὸ δίκτυον. Ἡ συμμόρφωσις αὕτη προϋποτίθησι πίστιν. Ἀνάγκη νὰ ἀναπτυχθῇ ἀληθὴς πίστις, ἀδίστακτος πεποίθησις εἰς τὴν ἀλήθειαν καὶ πρακτικότητα τῶν λόγων τοῦ Χριστοῦ, ἵνα ἀληθῶς καὶ ἐγκαρδίως συμμορφωθῶμεν πρὸς αὐτούς. Πίστιν ἀσκοῦμεν εἰς τὰς πλείστας τῶν περιστάσεων καὶ σχέσεων τῆς ζωῆς. Ἀπέρχεσαι εἰς τὸ τηλεγραφεῖον καὶ δίδεις τηλεγράφημα πρός τινα· δὲν ἐπιμένεις νὰ ἴδῃς πῶς θὰ σταλῇ· πιστεύεις ὅτι θὰ σταλῇ, καὶ λέγεις εἰς τοὺς φίλους σου: «*ἐτηλεγράφησα* πρὸς τὸν δεῖνα.» Προτίθεσαι νὰ ταξειδεύσῃς· ἀγοράζεις πρὸς τοῦτο εἰσιτήριον καὶ ἔχεις τὴν πεποίθησιν ὅτι διὰ τοῦ τεμαχίου ἐκείνου τοῦ χάρτου θὰ δυνηθῇς νὰ διαπλεύσῃς τὴν θάλασσαν ἢ νὰ διαδράμῃς ἐπὶ σιδηροδρόμου τὴν ξηράν. Καλεῖσαι εἰς γεῦμα, καὶ δὲν φροντίζεις νὰ φάγῃς προκαταβολικῶς, ἐπειδὴ οὐδ᾿ ἡ ἐλαχίστη ὑποψία διέρχεται διὰ τοῦ νοῦ σου ὅτι ὁ καλῶν σε θὰ σὲ ἀφήσῃ ἄνευ γεύματος. Ἔχεις ἀνὰ χεῖρας γραμμάτιον Τραπέζης καὶ ἔχεις πλήρη βεβαιότητα ὅτι κατέχεις χρήματα. Τοιαύτην πίστιν πρέπει νὰ ἔχωμεν εἰς τοὺς λόγους τοῦ Χριστοῦ· διότι τότε μόνον θὰ συμμορφωθῶμεν πρὸς αὐτοὺς εἰλικρινῶς καὶ ἀδιστάκτως· διότι οἱ λόγοι Αὐτοῦ εἶναι ἀληθεῖς, αἱ ὑποσχέσεις Αὐτοῦ εἰλικρινεῖς, αἱ συμβουλαὶ Αὐτοῦ ὀρθαὶ καὶ αἱ ἀπειλαὶ Αὐτοῦ βέβαιαι. Ὁ οὕτως ἐκτιμῶν καὶ μὲ τοιοῦτον πνεῦμα ἀκούων καὶ δεχόμενος τοὺς λόγους τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ ἴδῃ αὐτοὺς θαυμασίως ἐκτελουμένους ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ ζωῇ, ὡς ὁ Πέτρος κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην εἶδε τὸ θαῦμα τῆς ἀφθόνου καὶ παρ᾿ ἐλπίδα ἁλιείας, καὶ ἐγνώρισεν ὅτι ὁ ἁπλοῦς ἐκεῖνος ἐκ Ναζαρὲτ τέκτων καὶ διδάσκαλος τοῦ ὄχλου ἦτο αὐτὸς ὁ Κύριος τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσσης καὶ τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ.

Γ΄. ***Ἐφαρμογὴ τῶν διδασκαλιῶν.*** Ἴσως ὑπάρχει τις μεταξὺ τῶν ἀναγιγνωσκόντων τὴν μελέτην ταύτην, ὅστις εἰσέτι δὲν εἶναι τοῦ Χριστοῦ. Καθ᾿ ὅλην τὴν μέχρι τοῦδε ζωήν του ἠγωνίσθη νὰ εὕρῃ τὴν εὐτυχίαν του καὶ ὅμως βλέπει αὐτὴν συνεχῶς ἐκφεύγουσαν, διότι δὲν εὑρίσκεται ἐκεῖ ἔνθα αὐτὸς τὴν ἐζήτησεν. Ἠσθάνθη ἴσως τὴν ἀνεπάρκειαν τῆς ὕλης εἰς τὸ νὰ χορτάσῃ τὴν ψυχήν του, καὶ προσεπάθησε νὰ ὑψωθῇ ὑπεράνω αὐτῆς, ἀλλὰ δὲν τὸ κατώρθωσεν. Ἠγωνίσθη ἴσως νὰ νικήσῃ πάθη, τὰ ὁποῖα τὸν ἐξηυτέλισαν ἐνώπιον τῶν ἰδίων του ὀφθαλμῶν, ἀλλὰ μετὰ πᾶσαν πάλην ἠναγκάσθη νὰ ὁμολογήσῃ ἑαυτὸν ἡττημένον. Μέχρι τοῦδε ἐκοπίασεν, ἀλλ᾿ οὐδὲν κατώρθωσεν. Ἂς ἀκούσῃ ἤδη τὸν λόγον, ὃν ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἀποτείνει πρὸς αὐτόν: «Ἔλθετε, λέγει, ***πρός με*** πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ οἱ πεφορτισμένοι, καὶ ἐγὼ θέλω σᾶς ἀναπαύσῃ» (Ματθ. ια΄. 28)· καὶ ἂς ἐνεργήσῃ «ἐπὶ τῷ λόγῳ» Αὐτοῦ. Ἂς ὑπάγῃ πρὸς τὸν Χριστόν, ἂς προσπέσῃ εἰς Αὐτὸν τὸν πανταχοῦ παρόντα καὶ ἂς εἴπῃ πρὸς Αὐτόν: «Μέχρι τοῦδε πολὺ κοπιάσας οὐδὲν κατώρθωσα· ἀλλ᾿ ἀφοῦ Σὺ μὲ προσκαλεῖς, ἐπὶ τῷ λόγῳ

Σου ἔρχομαι πρὸς Σέ· λάβε με· πλῦνόν με ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας μου· καθάρισόν με ἀπὸ τῆς ἀνομίας μου διὰ τοῦ αἵματος, ὅπερ ὑπὲρ ἐμοῦ ἐξέχεας ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· σῶσόν με· ἀνάπλασόν με· λάβε κατοχὴν τῆς καρδίας καὶ τῆς ζωῆς μου. Σὺ ἔσο ὁ κυβερνῶν με καὶ ἐνισχύων τοῦ λοιποῦ». Ἐὰν οὕτω πράξῃ, θὰ ἀκολουθήσῃ τὸ παράδειγμα τοῦ Πέτρου, ὅστις ἐνῷ εἰς αὐτὸν ἐφαίνετο ἀδύνατος ἡ ἁλιεία ἐν καιρῷ ἡμέρας καὶ κατόπιν τῆς ἀποτυχίας ὁλοκλήρου τῆς νυκτός, ὅμως ἐπὶ τῷ λόγῳ τοῦ Χριστοῦ ἔρριψε τὸ δίκτυον· καὶ θὰ ἴδῃ τὸ θαυμαστὸν ἀποτέλεσμα τῆς εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν παραδόσεως αὐτοῦ, ὡς εἶδεν ἐκεῖνος τὸ θαῦμα τῆς μεγάλης καὶ ἀνελπίστου ἁλιείας.

Ἴσως τις προσέρχεται μὲν εἰς τὸν Χριστόν, ἀλλὰ κατατρύχεται ὑπὸ δισταγμῶν καὶ ἀμφιβολιῶν, ἂν θὰ δεχθῇ ὁ ἄμωμος Ἐκεῖνος τοιοῦτον μέγαν ἁμαρτωλόν. Ὁ τοιοῦτος ἂς ἀκούσῃ τὸν λόγον, ὃν ὁ Χριστὸς λέγει πρὸς αὐτόν, ὅτι «Τὸν ἐρχόμενον πρὸς ἐμὲ δὲν θέλω ἐκβάλει ἔξω» (Ἰω. ς΄. 37). Ἂς ἀποτολμήσῃ δὲ καὶ ἂς ἀποκριθῇ: «Ἐπὶ τῷ λόγῳ Σου, Κύριε, ἔρχομαι πρὸς Σέ. Εἶμαι πάντῃ ἀνάξιος, ἀλλὰ βασίζομαι εἰς τὴν διαβεβαίωσίν Σου ὅτι τὸν ἐρχόμενον πρὸς Σὲ δὲν θέλεις ἀποβάλει».

Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ βεβαιοῖ ἡμᾶς ὅτι «Ὅσοι ἐδέχθησαν αὐτὸν (τὸν Χριστόν), εἰς αὐτοὺς ἔδωκεν ἐξουσίαν (ἀναφαίρετον δικαίωμα) νὰ γείνωσι τέκνα Θεοῦ, εἰς τοὺς πιστεύοντας εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ». Πᾶς λοιπὸν ὅστις πιστεύει ἀληθῶς καὶ ἐγκαρδίως εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ὅτι εἶναι ὅ,τι καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ δηλοῖ, δηλαδὴ Σωτὴρ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας καὶ τῆς δι᾿ αὐτὴν ὀργῆς, καὶ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ κεχρισμένος Προφήτης, Ἱερεὺς καὶ Βασιλεύς, καὶ δέχεται Αὐτὸν ὡς τοιοῦτον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, πρέπει νὰ ᾖ βέβαιος, ἐν τῷ λόγῳ Αὐτοῦ βασιζόμενος, ὅτι εἶναι τέκνον τοῦ Θεοῦ, καὶ νὰ ἡσυχάσῃ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἐπὶ τῇ βεβαιότητι ταύτῃ.

Ἴσως εἶναί τις τοῦ Χριστοῦ ἀλλὰ συναντᾷ δυσκολίας πολλὰς ἐν τῇ ζωῇ καὶ αἰσθάνεται ἑαυτὸν ἀνίκανον νὰ ἀντιπαλαίσῃ πρὸς αὐτάς. Πρὸς τοῦτον λέγει ὁ Χριστός: «Μείνατε ἐν ἐμοὶ καὶ ἐγὼ ἐν ὑμῖν. Καθὼς τὸ κλῆμα δὲν δύναται νὰ φέρῃ καρπόν, ἐὰν δὲν μείνῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ, οὕτως οὐδὲ σεῖς, ἐὰν δὲν μείνητε ἐν ἐμοί.... διότι χωρὶς ἐμοῦ δὲν δύνασθε νὰ κάμητε οὐδὲν» (Ἰω. ιε΄. 5). Ἂς στραφῇ λοιπὸν ὁ τοιοῦτος πρὸς τὸν Κύριον καὶ ἂς εἴπῃ: «Ἐπὶ τῷ λόγῳ Σου, ὦ Κύριε, δέχομαι νὰ κατέχω τὴν θέσιν κλάδου, ἤτοι κλήματος, καὶ ἀναγνωρίζω Σὲ ὡς τὴν ἄμπελον, ἤτοι τὸ στέλεχος, παρ᾿ οὗ νὰ λαμβάνω τὴν ζωὴν καὶ νὰ ἀρύωμαι τὴν ἀπαιτουμένην διὰ τοὺς ἀγῶνάς μου δύναμιν». Ἡ τοιαύτη παράδοσις καὶ ἀφιέρωσις θὰ φέρῃ τὸν θαυμαστὸν καρπὸν τῆς σοφίας ἐν ταῖς δυσκολίαις καὶ τῆς νίκης κατὰ τῶν ἀδυναμιῶν.

Ὁ ἐργάτης τοῦ Εὐαγγελίου, ὁ ποθῶν νὰ ὁδηγήσῃ ψυχὰς εἰς τὸν Σωτῆρα, οὕτως ὀφείλει νὰ ἐργάζηται· οὐχὶ ὡς προβαίνων εἰς ἔργον ὅπερ αὐτὸς αὐτοβούλως ἐξέλεξεν, ἀλλ᾿ ὡς ἐμπεπιστευμένος τὸ ἔργον τοῦτο παρὰ τοῦ Κυρίου, ὥστε νὰ δύναται νὰ λέγῃ πρὸς Αὐτόν: «Κύριε, ἐγὼ καθ᾿ ἑαυτὸν εἶμαι ἀνίκανος καὶ ἀδύνατος· οὐδὲ γνωρίζω πῶς νὰ ὁμιλήσω καὶ πῶς νὰ προτρέψω· ἀλλ᾿ ἐπειδὴ Σὺ μὲ ἀποστέλλεις, καὶ ἰδικόν Σου εἶναι τὸ ἔργον καὶ ἰδική Σου ἡ παραγγελία, ἐπὶ τῷ

λόγῳ Σου θὰ ρίψω τὸ δίκτυον, ἵνα Σὺ εἰς αὐτὸ ἐγκλείσῃς τὰς ψυχάς, ἃς ζητεῖς νὰ σώσῃς».

***

Ἐὰν τὴν σωτηρίαν ἡμῶν δὲν ἀνελάμβανεν ὁ Ὕψιστος καὶ Παντοδύναμος, θὰ ἦτο παντάπασι μάταιον νὰ ἀγωνισθῶμεν καὶ προσπαθήσωμεν· διότι θὰ ἦτο ὡς εἰ ἐζητοῦμεν κολυμβῶντες νὰ διαπλεύσωμεν τὸν Ὠκεανόν. Ἀλλ᾽ ἐπειδὴ τὸ ἔργον ἀνέλαβεν Αὐτὸς καὶ ἔφερεν εἰς πέρας διὰ τῆς θυσίας Αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, καὶ καλεῖ ἡμᾶς διὰ τοῦ Εὐαγγελίου νὰ γείνωμεν μέτοχοι τῶν ἀγαθῶν, ἅπερ Αὐτὸς ἡτοίμασε καὶ δωρεὰν εἰς ἡμᾶς προσφέρει, οὐδὲν ἄλλο εἰς ἡμᾶς ἀπόκειται, ἢ νὰ δεχθῶμεν μετ᾽ εὐγνωμοσύνης τὴν πρόσκλησιν καὶ νὰ βασισθῶμεν ἀδιστάκτως καὶ μὲ τελείαν ἐμπιστοσύνην εἰς ὅ,τι ὁ λόγος Αὐτοῦ μᾶς διαβεβαιοῖ. Δυσπιστία, δισταγμός, ἀμφιβολία στεροῦσι μὲν ἡμᾶς τῶν καρπῶν τοῦ ὑπὲρ ἡμῶν ἔργου Αὐτοῦ, εἶναι δὲ δεινὴ προσβολὴ κατὰ τῆς σοβαρότητος, ἀγαθότητος καὶ ἀξιοπιστίας Αὐτοῦ. Ὦμεν συνετοὶ καὶ συμμορφωθῶμεν πρὸς τοὺς ἁγίους Αὐτοῦ λόγους. Τὰ θαυμάσια ἀποτελέσματα θὰ ἀκολουθήσωσιν εἰς τὴν ζωὴν ἡμῶν πρὸς χαρὰν ἡμῶν αὐτῶν, πρὸς τιμὴν δὲ τοῦ ἐνεργοῦντος Κυρίου καὶ πρὸς ὠφέλειαν πολλῶν πέριξ.

(Χριστ. Μελέται, τόμ. Β΄. σελ. 255 - 262). ***Σ. Π. Μόσχου.***

ΚΑΙΡΟΣ ΤΟΥ ΕΚΖΗΤΕΙΝ ΤΟΝ ΚΥΡΙΟΝ

«Εἶναι καιρὸς νὰ ἐκζητήσετε τὸν Κύριον».
(Ὡσηὲ ι΄. 12).

Λόγος ὡς ὁ τοῦ ἀνωτέρω ἐδαφίου, λεγόμενος ἀπὸ ἕνα προφήτην ἢ διδάσκαλον ἢ ἀρχηγὸν ἑνὸς ἔθνους, ἔχει κάποιαν βαρύτητα· τοσούτῳ μᾶλλον καθ᾽ ὅσον λέγεται διὰ πράγματα ὄχι τῆς στιγμῆς ἀλλὰ τοῦ αἰωνίου συμφέροντος τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ὡς ἄνω φράσις, καθὼς διατυπώνεται, ὑποσημαίνει ὅτι, ἐνῷ ἡ ἐκζήτησις τοῦ Κυρίου ἔπρεπε νὰ εἶχε γίνει, ἐν τούτοις δὲν ἐγένετο. Συγχρόνως δὲν ἀποκλείεται καὶ ἡ ὑπόθεσις ὅτι πολλαὶ εὐκαιρίαι ἐκζητήσεως τοῦ Κυρίου κατὰ τὸ παρελθὸν ἔμειναν ἀχρησιμοποίητοι, ὡς μὴ ὤφειλε, συνεπῶς ἃς χρησιμοποιηθῶσι τώρα αἱ σημεριναί. «Εἶναι καιρός, λοιπόν, τώρα νὰ ἐκζητήσετε τὸν Κύριον».

Ἐπίσης τὸ ἐδάφιον ὑποδηλοῖ καὶ κἄτι ἄλλο. «Σεῖς, οἶκος Ἰσραήλ», περιεπλανήθητε ἀρκετὰ τῆδε κακεῖσε, ζητοῦντες νὰ χορτάσητε τὴν πεῖναν, τὴν δίψαν τῶν ψυχῶν σας μὲ ἄλλα πράγματα, τῶν ὁποίων διεγνώσατε τὴν ἀδυναμίαν καὶ τὴν ἀνεπάρκειαν τοῦ νὰ σᾶς παράσχουν ἀνακούφισιν· ἰδοὺ λοιπὸν μετὰ τὴν πικρὰν ταύτην πεῖραν, μία καλὴ εὐκαιρία νὰ ἐπιστρέψητε εἰς τὸν Θεὸν καὶ νὰ κανονίσητε πᾶν ζήτημά σας ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν καὶ τὴν κυριότητα τοῦ Θεοῦ, τοῦ Κυρίου τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, τοῦ μόνου τελείου ρυθμιστοῦ ὅλων τῶν ὑποθέσεων καὶ τῶν ζητημάτων σας».

Ὡς γενικὸν δὲ συμπέρασμα ἐξάγεται ὅτι εἴτε εὐμενεῖς εἴτε δυσμενεῖς ὑπῆρξαν αἱ περιστάσεις τῆς ζωῆς μας, εἴτε καλῶς εἴτε κακῶς ἐνηργήσαμεν εἰς τὸ παρελθόν,

ὁ παρὼν καιρὸς καὶ ἡ παροῦσα εὐκαιρία εἶναι ἡ καταλληλοτέρα καὶ σωτηριωδεστέρα, διότι δυνάμεθα τώρα νὰ ἐκζητήσωμεν τὸν Κύριον καὶ νὰ ἐπωφεληθῶμεν ὅλων τῶν μέσων, τὰ ὁποῖα Αὐτὸς θέτει εἰς τὴν διάθεσίν μας.

I. *Ὁ χρόνος.*

Εἴμεθα πεπερασμένοι· δὲν δυνάμεθα νὰ ζῶμεν καὶ νὰ ἐνεργῶμεν εἰμὴ μόνον ἐν χρόνῳ καὶ ἐν χώρῳ. Μόνος ὁ Θεὸς εἶναι ἄπειρος· δὲν περιορίζεται οὔτε ἀπὸ τὸν χρόνον οὔτε ἀπὸ τὸν χῶρον· εἶναι ἀνεξάρτητος καὶ τῶν δύο τούτων. Εἰς ἡμᾶς ὅμως ἀμφότερα εἶναι ὑψίστης σημασίας· ἐπειδὴ ἡ ζωή μας κεῖται ἐντὸς τῶν ὁρίων μιᾶς βραχείας σχετικῶς περιόδου, καὶ συνεπῶς ἡ δρᾶσίς μας, ἡ χρησιμότης μας καὶ πᾶσα ἐν γένει περίστασις τοῦ βίου μας εὑρίσκεται ἐντὸς τῶν ὁρίων τούτων τῆς γεννήσεως καὶ τοῦ θανάτου καὶ ὅ,τι ἀποκομίζομεν ἐκ τῆς παρούσης ζωῆς εἶναι ἀνάλογον πρὸς τὴν καλὴν ἢ κακὴν χρῆσιν τοῦ εἰς τὴν διάθεσιν ἡμῶν χρόνου. Ἐπειδὴ λοιπὸν ὁ χρόνος ἔχει τόσην σπουδαιότητα διὰ τὴν ζωήν μας, κάθε πρᾶγμα πρέπει νὰ γίνηται εἰς τὸν ὡρισμένον του καιρόν. Ἐντεῦθεν ἐπήγασεν ἡ κοινὴ παροιμία: «Κάθε πρᾶγμα ’στὸν καιρόν του», τὸ ὁποῖον ὁ Ἐκκλησιαστὴς (κεφ. γ΄. 1– 8) ἀναλύει λεπτομερέστερον: «Καιρὸς παντὶ πράγματι· καιρὸς τοῦ γεννᾶσθαι καὶ καιρὸς τοῦ ἀποθνήσκειν» κλπ. καὶ οὕτω κάθε λεπτομέρειαν τῆς φυσικῆς ἡμῶν ζωῆς τὴν τοποθετεῖ εἰς ἓν ὡρισμένον σημεῖον χρόνου κατὰ τρόπον λογικὸν καὶ φυσικόν. Ἀλλ’ ἀπὸ τὰ φυσικὰ αὐτὰ γεγονότα τῆς ζωῆς ἓν μόνον ἀφῆκεν ἔξω τοῦ καταλόγου του, καὶ εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐξέρχεται ἀπὸ τὰ ὅρια τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς καὶ τῶν συνθηκῶν της καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸν κύκλον τῶν αἰωνίων πραγμάτων, χωρὶς νὰ παύῃ ποσῶς νὰ χρησιμεύῃ ὡς ρυθμιστὴς παντὸς ζητήματος τῆς φυσικῆς ἡμῶν ζωῆς. Καὶ τὸ ἓν αὐτὸ εἶναι ὁ ***καιρὸς τοῦ ἐκζητεῖν τὸν Κύριον***, ὁ καιρὸς τῆς ἐπιστροφῆς, ὁ καιρὸς τῆς ἐνάρξεως μιᾶς νέας ζωῆς κατὰ Χριστόν· διότι, ὡς εἴπομεν ἤδη, τοῦτο ἀνάγεται εἰς τὰς ἀξίας τοῦ κόσμου τῆς αἰωνιότητος.

Ἐδῶ λοιπὸν εἶναι πολὺ φυσικὸν νὰ τεθῇ ἐνώπιον ἡμῶν τὸ ἐρώτημα: Ἀφοῦ ἡ ζωή μας εἶναι συνυφασμένη μὲ τὸν χρόνον, πῶς δαπανῶμεν ἢ ἐδαπανήσαμεν τὸν καιρόν μας; Καὶ τὸ ἐρώτημα τοῦτο τίθεται εἰς πάντας—μικροὺς καὶ μεγάλους ἄνδρας καὶ γυναῖκας, νέους καὶ γέροντας. Διότι ἀφοῦ ἡ ζωή μας εἶναι εἰς τὴν διάθεσίν μας, δι’ ὅλα ὑποχρεωτικῶς θὰ λογοδοτήσωμεν· καὶ μεταξὺ τῶν ἄλλων συμπεριλαμβάνεται καὶ ἡ χρῆσις τοῦ χρόνου.

Καὶ περισσότερον συγκεκριμένως λέγω τὰ ἑξῆς: Εἴμεθα νέοι, νεάνιδες, παιδιά· ὁ καιρός, τὸν ὁποῖον ἔχομεν εἰς τὴν διάθεσίν μας πρέπει νὰ χρησιμοποιῆται κατὰ τρόπον τοιοῦτον, ὥστε νὰ μᾶς καταρτίσῃ διὰ τὰ καθήκοντα καὶ διὰ τὴν δρᾶσιν τοῦ μέλλοντος. Χρησιμοποιοῦμεν πραγματικῶς τὸν καιρόν μας δι’ αὐτὸν τὸν σκοπὸν ἢ μήπως, ὡς εὐάλωτοι καὶ εὔπλαστοι, ἀντὶ νὰ καταρτιζώμεθα διὰ τὸ μέλλον, νομίζομεν ἑαυτοὺς ἤδη κατηρτισμένους—δὲν ἠξεύρω πότε καὶ πῶς—καὶ οὕτω καταδικάζομεν ἑαυτοὺς εἰς ἀχρηστίαν διότι παρὰ τὸν καιρόν μας κατηναλώσαμεν τὰς ζωτικωτέρας δυνάμεις τῆς ζωῆς μας ὅπου δὲν ἔπρεπε, καὶ εἴμεθα πλέον πτώματα κατὰ τὴν ἐποχήν, κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ ἔπρεπε νὰ δράσωμεν· κατα-

στρεφόμεθα χωρὶς λόγον φυσικῶς καὶ ἠθικῶς, διότι δὲν ἐχρησιμοποιήσαμεν τὸν κατάλληλον καιρόν μας διὰ τὸν σκοπὸν διὰ τὸν ὁποῖον προωρίζετο. Ἢ ἀφ᾽ ἑτέρου εἴμεθα ἄνδρες μὲ ὅλα τὰ ἐφόδια τῆς ζωῆς—πεῖραν, γνώσεις, ἡλικίαν, ὡριμότητα. Μὲ τὰ ἐφόδια αὐτὰ πᾶς τις δικαιοῦται νὰ περιμένῃ ἀπὸ ἡμᾶς ἀπόδοσιν θετικῆς ἐργασίας καὶ δράσεως, Μήπως ὅμως ὡς ἄνδρες ὥριμοι πρὸς δρᾶσιν ἀσχολούμεθα εἰς παιδαριώδη καὶ ἀνάξια ὡρίμων ἀνδρῶν πράγματα, καταστρέφοντες τὴν χρησιμότητά μας καὶ ἀφίνοντες τοὺς καρποὺς τῆς πείρας, τῶν γνώσεων, τῆς ἡλικίας νὰ χαθοῦν πρὶν ὡριμάσουν;

Οὕτως ἔχομεν ἀφ᾽ ἑνὸς μὲν ἄνδρας, οἱ ὁποῖοι ὅταν ἦσαν νέοι ἀπώλεσαν τὸν καιρόν των καὶ τὰς δυνάμεις των τὰς ζωτικὰς καὶ τὴν χρησιμότητά των καὶ ζοῦν σήμερον ὡς παιδιά, καὶ ἀφ᾽ ἑτέρου ἔχομεν νέους, οἱ ὁποῖοι θέλουν νὰ ζοῦν ὡς ἄνδρες καὶ ὅταν φθάσουν εἰς τὴν ἡλικίαν τῆς πραγματικῆς ἀνδρικῆς δράσεως· δὲν ἔχουν οὔτε τὴν φυσικὴν ἀντοχὴν οὔτε τὴν ἠθικὴν ἱκανότητα. Τοῦτο δὲ ὅλον εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς μὴ χρησιμοποιήσεως τοῦ καταλλήλου χρόνου καλῶς.

II. *Ὁ καιρὸς τοῦ ἐκζητεῖν τὸν Κύριον.*

Καθὼς εἶπον ἀνωτέρω, τὸ ζήτημα τοῦτο δὲν περιλαμβάνεται εἰς τὸν ἀναλυτικὸν πίνακα τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ, ἐπειδὴ ἐκεῖνα μὲν κεῖνται ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς φυσικῆς ἡμῶν ζωῆς, τοῦτο δὲ φέρει τὸν χαρακτῆρα τῆς αἰωνιότητος.

Ὁ Προφήτης Ὠσηὲ ἀναφέρει πολλὰ ζητήματα ἐκ τῆς ἠθικῆς ζωῆς τοῦ λαοῦ Ἰσραήλ· εἰς ἓν δὲ σημεῖον ὁμιλεῖ περὶ τῆς μεμερισμένης αὐτῶν καρδίας καθὼς καὶ περὶ τῶν πολλῶν μεταπτώσεών των ἀπὸ τῆς πίστεως εἰς τὴν ἀπιστίαν καὶ τἀνάπαλιν· πάντα ταῦτα ἦσαν σπουδαῖα σημεῖα διὰ τὸν προφήτην, διὰ νὰ τοὺς ἀνακαλέσῃ εἰς τὴν τάξιν καὶ νὰ τοῖς συστήσῃ τὸ ἀποτελεσματικώτερον φάρμακον διὰ τὴν θεραπείαν τοῦ κακοῦ—νὰ τοὺς ὑπενθυμίσῃ τὰ ζητήματα τῆς πνευματικῆς ζωῆς καὶ νὰ τοὺς παροτρύνῃ νὰ ἐκζητήσουν τὸν Κύριον.

Ὁ λαὸς ἤκουε μὲ προσοχήν. Ἴσως τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἤκουε τοῦ προφήτου, συνεκινήθη· ἴσως δάκρυα νὰ κατήρχοντο εἰς τὰς παρειάς των, διότι ἐνεθυμήθησαν πόσας πολυτίμους εὐκαιρίας ἔχασαν κατὰ τὸ παρελθόν· ἴσως νὰ ἔκλαυσαν δι᾽ εὐκαιρίας ἀπολεσθείσας, δι᾽ εὐλογίας ἀπορριφθείσας, δι᾽ ἀγαθὰ καὶ ἐπαγγελίας θεωρηθείσας ἀναξίας προσοχῆς. Καὶ ἀμέσως ὁ προφήτης, ἐπωφελούμενος τῆς σπουδαίας αὐτῆς ψυχολογικῆς στιγμῆς, ἀναφωνεῖ: «Εἶναι καιρὸς νὰ ἐκζητήσητε τὸν Κύριον». Ἐμπρός! ἂς μὴ σᾶς ἐνοχλῇ τὸ παρελθόν, διότι ἂν εἰλικρινῶς ἐκζητήσητε τὸν Κύριον, Αὐτὸς ὡς Θεὸς ἐλέους θὰ σᾶς συγχωρήσῃ. Ἂς μὴ σᾶς φοβίζουν αἱ ἀπολεσθεῖσαι εὐκαιρίαι, διότι ὁ καιρὸς τῆς μετανοίας καὶ τῆς ἐπιστροφῆς εἰς τὸν Θεόν, ὁ καιρὸς τῆς περισυλλογῆς, δὲν ὑπόκειται εἰς χρονικὰ ὅρια. Σήμερον ἐὰν ἀκούσητε τῆς φωνῆς τοῦ Κυρίου, μὴ σκληρύνετε τὰς καρδίας σας... ἰδοὺ καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ ἡμέρα σωτηρίας. Ἐφ᾽ ὅσον ἡ καρδία σας διατηρεῖ ἀκόμη τὴν εὔπλαστον ἰδιότητά της καὶ συναισθανομένη τὸ βάρος τῶν ἁμαρτιῶν της συγκινεῖται καὶ ποθεῖ καλλιτέραν αὔριον ἀπὸ τὸ παρελθόν, ὑπάρχει ἐλπίς.

Πάντοτε εἶναι καιρὸς εὐπρόσδεκτος σωτηρίας, ἀρκεῖ νὰ μὴ ἔχῃ σκληρυνθῇ

ἡ καρδία εἰς βαθμὸν ἀνεπίδεκτον συγκινήσεως. Ἐφ᾽ ὅσον ὅμως διατηρεῖ ὀξείας τὰς πνευματικὰς αἰσθήσεις του ὁ ἄνθρωπος καὶ κάθε λόγος τοῦ Θεοῦ τὸν συγκινεῖ, τὸν διεγείρει, τὸν ταπεινώνει καὶ σύρει τὸν ἁμαρτωλὸν πρὸς τοὺς πόδας τοῦ Χριστοῦ πρὸς σωτηρίαν καὶ ὁδηγίαν καὶ ἐνίσχυσιν καὶ παρηγορίαν, εἶναι καιρὸς κατάλληλος πρὸς ἐκζήτησιν του Κυρίου.

Ἐφ᾽ ὅσον οἱ ὀφθαλμοὶ βλέπουν καὶ τὰ ὦτα ἀκούουν καὶ ἡ καρδία πάλλει διὰ τὸν Θεὸν τὸν ζῶντα καὶ αἱ χεῖρες καὶ οἱ πόδες κινοῦνται, εἶναι καιρὸς νὰ ἐγκαταλείψῃ ὁ ἁμαρτωλὸς τὰς ὁδούς του, καὶ ταπεινούμενος ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ νὰ ἐκζητήσῃ τὸ πρόσωπον τοῦ Κυρίου—τὰς ὁδούς, τὴν ἀλήθειαν, τὴν δικαιοσύνην τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

Εἶναι καιρὸς νὰ ἐκζητήσωμεν ἡμεῖς τὸν Κύριον. Διότι ἀρκετὰ κατὰ τὸ παρελθὸν ὑπηρετήσαμεν τὴν σάρκα καὶ τὸ Ἐγὼ πρὸς βλάβην καὶ καταστροφὴν ἡμῶν. Διότι ἀρκετὰ κατὰ τὸ παρελθὸν παρημελήθη ἡ ἀγρυπνία καὶ ἡ προσευχὴ ὥστε σκέψεις, λόγοι καὶ πράξεις μας νὰ μολύνωνται μὲ τὰς ἀναθυμιάσεις τῆς ζωῆς τῆς ἀδιαφορίας. Διότι ἀρκετὰ ἕως τώρα, μετὰ τὴν ἐπιστροφήν μας εἰς τὸν Χριστόν, μᾶς παρέσυρεν ὁ κόσμος μὲ τὰ θέλγητρά του, μὲ τὰς διασκεδάσεις του, μὲ τὸν συρμὸν τῆς ἐξωτερικῆς παραστάσεως, ὥστε νὰ μὴ διαφέρῃ καὶ παρὰ πολὺ εἷς Χριστιανὸς ἢ μία Χριστιανὴ ἀπὸ ἕνα ἄνδρα ἢ γυναῖκα τοῦ κόσμου.

Ὅλα ταῦτα, συσσωρευόμενα εἰς ἕν, σχηματίζουν ἕνα ὄγκον, ὑπὸ τὸ βάρος τοῦ ὁποίου, ἐὰν ἐγκαίρως δὲν στραφῶμεν πρὸς τὸν Κύριον καὶ ἐκζητήσωμεν τὸ πρόσωπόν Του, εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ γίνωμεν ἀφ᾽ ἑνὸς μὲν συντρίμματα, ἀφ᾽ ἑτέρου δὲ ἡ χλεύη καὶ τὸ παίγνιον πάντων. Διότι θὰ ἦτο ἴσως μυριάκις προτιμώτερον νὰ μὴ ἐγνωρίζομεν τὸν Κύριον, παρὰ γνωρίσαντας Αὐτὸν νὰ ἐπιστρέψωμεν πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ νὰ πράττωμεν πάλιν ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα εἴχομεν ἐγκαταλείψει.

Δι᾽ ὅλους τοὺς ἀνωτέρω λόγους εἶναι ἀνάγκη νὰ συνέλθωμεν καὶ νὰ ἀνανεώσωμεν τὴν προσπάθειάν μας, ἐκζητοῦντες τὸν Κύριον καὶ συμμορφούμενοι πρὸς τὸ θέλημα καὶ τὰς ἀπαιτήσεις αὐτοῦ.

III. *Ἐκζήτησις — εὐθύνη.*

Ὅταν ὁ προφήτης προτρέπῃ λέγων: «Ἐκζητήσατε τὸν Κύριον», ἐννοεῖ τὸ ἑξῆς: Ζητήσατε νὰ μάθητε τὴν ὁδόν, τὸ θέλημα, τὴν ἀλήθειαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἀγάπην Αὐτοῦ, ὄχι ἁπλῶς διὰ νὰ αὐξήσητε, κατὰ μίαν ἢ περισσοτέρας μονάδας, τὰς περὶ αὐτῶν τῶν πραγμάτων γνώσεις σας, ἀλλὰ ***διὰ νὰ ἀκολουθῆτε ταῦτα,*** διὰ νὰ εὑρίσκησθε εἰς καθημερινὴν ἐπικοινωνίαν μετὰ τοῦ Θεοῦ. συμμορφούμενοι τελείως, ἐφ᾽ ὅσον ἀνθρωπίνως εἶναι δυνατόν, πρὸς τὸ θέλημά Του.

Ἐπίσης πᾶς Χριστιανὸς δύναται νὰ καταλάβῃ ὅτι ἐκζητεῖν τὸν Κύριον δὲν σημαίνει ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἢ ὁ Χριστιανὸς πρέπει νὰ ἦναι αἰωνίως ζητητὴς τοῦ Κυρίου, χωρίς ποτε νὰ καταλήξῃ πουθενά. Ὄχι. «Ὁ ζητῶν εὑρίσκει», λέγει ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Ἐζήτησες εἰλικρινῶς; θὰ εὕρῃς ἢ ηὗρες τὸν Χριστόν, τὴν σωτηρίαν, τὴν ἁγίαν ἐν Χριστῷ ζωήν. Τώρα ὅμως ἀφοῦ ηὗρες ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐζήτησες, φρόντισον νὰ καλλιεργῇς, νὰ αὐξάνῃς, νὰ χρησιμοποιῇς ὅλους τοὺς θησαυρούς, τοὺς ὁποίους ἀνεκάλυψες εἰς τὸν Κύριον, διὰ νὰ

ἦναι πλουσία ἡ καρποφορία σου εἰς ἁγίαν ζωήν, εἰς πληροφορίαν, εἰς πίστιν, εἰς ἐπιείκειαν καὶ ἀγάπην, εἰς πρᾳότητα καὶ εἰς πᾶσαν Χριστιανικὴν ἀρετήν.

Μερικοὶ ἄνθρωποι, καλοὶ Χριστιανοὶ κατὰ τὰ ἄλλα, ἐξακολουθοῦν καθ' ὅλην τὴν ζωήν των νὰ ἐκζητοῦν· εἶναι οἱ αἰώνιοι ζητηταί, μετὰ 10, 20, 30 ἐτῶν Χριστιανικὴν ζωὴν δὲν ἔχουν ἀκόμη φθάσει εἰς κανὲν θετικὸν ἀποτέλεσμα· ἐξακολουθοῦν ἀκόμη νὰ ζητοῦν, νὰ πειραματίζωνται καὶ τρέχουν ἀπὸ μίαν διδασκαλίαν εἰς ἄλλην, ἀπὸ ἕνα δόγμα εἰς ἄλλο, χωρὶς ποτὲ νὰ εὕρουν καὶ νὰ ἐπαναπαυθοῦν εἰς ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ζητοῦν, καὶ νὰ ἀρχίσουν τὴν καλλιέργειαν ἢ τὴν ἐφαρμογὴν ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ἀνεκάλυψαν. Ἐγνώρισα τοιούτους Χριστιανούς, οἱ ὁποῖοι ὑπῆρξαν δυστυχεῖς ἐφ' ὅρου ζωῆς! Τοιοῦτοι Χριστιανοὶ ποτὲ δὲν θὰ εὕρουν ὅ,τι ζητοῦν. Ἴσως ζητοῦν ἀγγέλους ἐπὶ τῆς γῆς· ἀλλ' οἱ ἄγγελοι εἶναι εἰς τοὺς Οὐρανοὺς καὶ δὲν θὰ τοὺς εὕρουν ἐδῶ. Ἴσως ζητοῦν ἕνα Χριστὸν καὶ μίαν σωτηρίαν τῆς ἰδικῆς των ἐφευρέσεως· δὲν θὰ τὸν εὕρουν ποτέ. Θὰ εὕρουν τὸν Χριστὸν καὶ τὴν σωτηρίαν, τὴν ὁποίαν προσφέρει εἰς ἡμᾶς ὁ Θεὸς ὁ Πατήρ· πέραν τούτου οὐδὲν θὰ εὕρουν. Θὰ εὕρουν ὅμως ἀσφαλῶς ***τὴν ἀπογοήτευσιν.***

Φαντάζεσθε τώρα ποία μεγάλη εὐθύνη βαρύνει τοὺς ἀνθρώπους γενικῶς, ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἀλήθειαν καὶ πρὸς τὴν σωτηρίαν! Ὅ,τι εὗρες ἕως τώρα, ὅ,τι ἀπεκαλύφθη εἰς τὴν καρδίαν σου ἕως τώρα, ***ζῆσέ το***, ἐφάρμοσέ το εἰς τὴν καθημερινὴν ζωήν σου, ὥστε ὁ Χριστὸς—ἡ ἀλήθεια, ἡ ζωή, ἡ δικαιοσύνη, ὁ ἁγιασμὸς—νὰ μεγαλυνθῇ ἐντός σου· ἄφες τὸν Κύριον νὰ ἐνεργήσῃ εἰς τὴν καρδίαν σου, διὰ νὰ σὲ χρησιμοποιήσῃ διὰ τὸ ἔργον Του.

Εἶναι βαρεῖα ἡ εὐθύνη ἐκείνου, ὅστις δὲν ἐκζητεῖ, ὅστις δὲν καλλιεργεῖ ὅ,τι εὗρε, ὅστις δὲν ἐφαρμόζει ὅ,τι ὁ Θεὸς ἀπεκάλυψεν εἰς Αὐτὸν ἐκ τοῦ θελήματός Του.

Ἡ καθημερινή μας πρόοδος εἰς τὴν πνευματικὴν ζωὴν εἶναι ἀνάλογος πρὸς τὸν βαθμὸν τῆς χρησιμοποιήσεως τῶν εὐκαιριῶν καὶ τῶν μέσων, τὰ ὁποῖα μᾶς χαρίζει ὁ Κύριος, καὶ πρὸς τὸν βαθμὸν τῆς καλλιεργείας πάσης Χριστιανικῆς ἀρετῆς.

Εἴθε μὲ πίστιν καὶ μὲ πεποίθησιν εἰς τὸν Κύριον, χωρὶς νὰ χάσωμεν καμμίαν ἀπὸ τὰς εὐκαιρίας, τὰς ὁποίας μᾶς δίδει Αὐτός, νὰ ρυθμίζωμεν οὕτως τὴν ἐπίγειον ζωήν μας, ὥστε ν' ἀκούσωμεν κατὰ τὴν ἐσχάτην ἡμέραν τοὺς εὐλογημένους λόγους τοῦ Κυρίου: «Εὖγε, δοῦλε ἀγαθέ· εἰς τὰ ὀλίγα ἐστάθης πιστός, ἐπὶ πολλῶν θέλω σὲ καταστήσει, εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου σου!» Ἀμήν.

Π. Γ. Λογγινίδης.

— *Κάθε ἀλήθεια, τὴν ὁποίαν ἀποδεχόμεθα πιστῶς, ἀποτελεῖ ἐφόδιον ἀναφαίρετον δυνάμεως διὰ τὴν ὀρθὴν ἐκτίμησιν τῆς ζωῆς.*

— *Καθ' ἡμέραν ἡ ζωή σου ἂς μαρτυρῇ ὅτι ἀναγνωρίζεις ὅτι σὲ βλέπει ὁ Θεός. Κάθε δὲ ὁμιλία σου, ὅτι ἀναγνωρίζεις ὅτι Αὐτὸς σὲ ἀκούει.*

ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ

ΙΩΣΗΦ

(Γένεσ. λζ΄., λθ΄.—μζ΄. 12, να΄. 15—26).

Ὁ Ἰωσὴφ εἶναι εἷς ἐκ τῶν ἐξοχωτέρων χαρακτήρων ὅλης τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Ἡ ἱστορία τῆς ζωῆς του περιλαμβάνει μερικὰς ἀπὸ τὰς ὡραιοτέρας σελίδας τοῦ βιβλίου τῆς Γενέσεως. Ὁ Ἰωσὴφ ὁμοιάζει εἰς πολλὰ τὸν πάππον του Ἰσαάκ. Εἶναι ὡς ἐκεῖνος φιλειρηνικός, ἀνιδιοτελής, ταπεινόφρων. Ὑπερέχει ὅμως αὐτοῦ καθ᾽ ὅσον ὁ βίος τοῦ Ἰσαὰκ ἦτο ἥσυχος, ὁμοιόμορφος καὶ σχεδὸν ἀπερίσπαστος, ἐνῷ τοῦ Ἰωσὴφ ἦτο περιπετειώδης, μὲ πολλὰς καὶ διαφόρους ἐνοχλήσεις, δοκιμασίας, πειρασμούς, καταπτώσεις καὶ ἀνυψώσεις. Ὁ χαρακτὴρ τοῦ Ἰωσὴφ ἔχει τὴν Χριστιανικὴν χροιὰν περισσότερον παρὰ οἱοσδήποτε ἄλλος μέγας χαρακτὴρ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Ὁμοιάζει εἰς πολλὰ αὐτὸν τὸν Ἰησοῦν—τόσον πολὺ ὥστε νὰ ληφθῇ ὡς τύπος Αὐτοῦ. Ὅπως ὁ Κύριος ἡμῶν, καὶ ὁ Ἰωσὴφ ἐδοκιμάσθη πολλαπλῶς καὶ ὅμως ἔμεινε σταθερός· ἀπεδοκιμάσθη, ἐμισήθη καὶ ἐδιώχθη ἀπὸ τοὺς οἰκείους του· ἦτο συγχωρητικὸς καὶ εὐεργετικὸς εἰς ἐκείνους οἵτινες τὸν ἐμίσησαν καὶ τὸν κατεδίωξαν. Ἡ πηγὴ τῆς δυνάμεως τοῦ Ἰωσὴφ πολλάκις ἀναφέρεται, ὅτι ἦτο ὁ Κύριος· τὸ αὐτὸ λέγεται διὰ τὸν Χριστόν. Ὁ Ἰωσὴφ ἐταπεινώθη μέχρι τοῦ σημείου τοῦ νὰ γίνῃ δοῦλος· οὕτω καὶ ὁ Ἰησοῦς «ἔλαβε δούλου μορφήν». Ὁ Ἰωσὴφ ἀνυψώθη τόσον πολὺ ὥστε ἐγένετο ὁ δεύτερος ἄρχων τῆς Αἰγύπτου. Οὕτω καὶ ὁ Ἰησοῦς· «Ὁ Θεὸς ὑπερύψωσεν αὐτὸν καὶ ἐχάρισεν εἰς αὐτὸν ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, διὰ νὰ κλίνῃ εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ πᾶν γόνυ» (Φιλιπ. β΄. 7—10).

Τὰ κυριώτερα περιστατικὰ τῆς ζωῆς του εἶναι τὰ ἀκόλουθα.

Ἡ θέσις του ἐν τῇ οἰκογενείᾳ τοῦ πατρός του. Ὁ Ἰωσὴφ ἦτο ὁ νεώτερος ἐν τῇ οἰκογενείᾳ τοῦ Ἰακώβ, πρὶν γεννηθῇ ὁ Βενιαμίν. Διὰ τοῦτο, καὶ διότι ἦτο υἱὸς τῆς Ραχήλ, τῆς εὐνοουμένης συζύγου τοῦ Ἰακώβ, καὶ διότι ἦτο πολὺ ὡραῖος, καὶ πρὸ πάντων διότι ὡς χαρακτὴρ ὑπερεῖχεν ὅλων τῶν ἀδελφῶν του, ἦτο ἰδιαιτέρως ἀγαπητὸς εἰς τὸν πατέρα του Ἰακώβ. Ἀπερισκέπτως ὁ πατήρ του ἐδείκνυε τόσον φανερὰ τὴν προτίμησίν του καὶ τὴν ἰδιαιτέραν του ἀγάπην πρὸς τὸν νεώτερον υἱόν του, ὥστε ἐξήγειρεν εἰς τὰς καρδίας τῶν ἄλλων υἱῶν του ἓν αἴσθημα ζηλοτυπίας, τὸ ὁποῖον δὲν ἤργησε νὰ γίνῃ ὀλίγον κατ᾽ ὀλίγον ἄσβεστον μῖσος ἐναντίον τοῦ ἀδελφοῦ των. Ἀκόμη καὶ ἰδιαίτερον ποικιλόχρουν χιτῶνα ἔκαμεν ὁ Ἰακὼβ διὰ τὸν εὐνοούμενον υἱόν του. Εἰς τοῦτο ὅμως συνετέλεσαν καὶ ἄλλα περιστατικά. Πρῶτον, ὁ Ἰωσὴφ ἀνέφερεν εἰς τὸν πατέρα του τὴν κακὴν διαγωγὴν τινῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν του. Ἀκόμη ηὔξησαν περισσότερον τὸ μῖσος τῶν ἀδελφῶν του ἐναντίον του δύο παράδοξα ὄνειρα, τὰ ὁποῖα ὁ Ἰωσὴφ εἶδε καὶ τὰ ὁποῖα μὲ πολλὴν ἀφέλειαν διηγήθη εἰς τοὺς ἀδελφούς του καὶ εἰς τὸν πατέρα του. Εἶναι γνωστὰ τὰ ὄνειρα ταῦτα. Διὰ τὸν Ἰωσὴφ ἦτο φυσικὸν νὰ ἴδῃ τοιαῦτα ὄνειρα. Συνήθως τὰ ὄνειρα ἡμῶν δὲν εἶναι ξένα πρὸς τὴν καθημερινὴν ἡμῶν ζωήν. Ἡ ψυχολογία μᾶς πληροφορεῖ ὅτι πολλὰ ἀπὸ τὰ ὄνειρα ἡμῶν

εἶναι ἀπήχησις τῶν σκέψεων, τῶν φόβων, τῶν ἐλπίδων, τῶν συμβεβηκότων τῆς καθημερινῆς ζωῆς. Ὁ Ἰωσὴφ εἶχεν ἐν τῇ οἰκογενείᾳ μίαν περίβλεπτον θέσιν ἐξ αἰτίας τῆς ἰδιαιτέρας εὐνοίας, τοῦ πατρός του. Δὲν ἦτο λοιπὸν παράδοξον νὰ ἴδῃ ὁ Ἰωσὴφ εἰς τὸν ὕπνον του ὅ,τι πραγματικῶς ἔβλεπε καὶ ἀπελάμβανεν ἐν τῇ καθημερινῇ του ζωῇ. Ἡ ἀφέλεια, μὲ τὴν ὁποίαν διηγεῖται τὰ ὄνειρά του, ἀποκλείουν πᾶσαν σκέψιν ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ὑπερηφανίας ἢ κενοδοξίας ἐκ μέρους του. Ἁπλῶς φανερώνουν πόσον ὁ Ἰωσὴφ εἶχε συνηθίσει νὰ ἔχῃ μίαν ὑπερτέραν ὁπωσδήποτε θέσιν ἐν τῇ οἰκογενείᾳ. Ἐκ τῶν ὑστέρων φαίνεται ὅτι εἰς τὰ ὄνειρα ταῦτα ὑπῆρχε τρόπον τινα καὶ μία προμήνυσις τῆς Θείας Προνοίας εἰς τὴν οἰκογένειαν περὶ τῶν μελλόντων νὰ συμβοῦν, διότι τὰ ὄνειρα ταῦτα ἀργότερον ἐξεπληρώθησαν κατὰ γράμμα. Ὁπωσδήποτε, τὰ ὄνειρα τοῦ Ἰωσὴφ ἦσαν τόσον καταπληκτικῶς περίεργα, ὥστε καὶ αὐτὸς ὁ πατήρ του τὸν ἐπέπληξε δι' αὐτά. Ἐν τούτοις, καθὼς λέγει ἡ Γραφή, «ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐφύλαττε τὸν λόγον».

Αἱ δοκιμασίαι τοῦ Ἰωσήφ. Ὁ φθόνος τῶν ἀδελφῶν τοῦ Ἰωσὴφ καὶ τὸ τυφλὸν μῖσός των ἐναντίον του ὤθησαν αὐτοὺς εἰς ἐγκληματικὰς πράξεις, τῶν ὁποίων τὸ τρομερὸν ἀποτέλεσμα μόνον ἡ ἐπέμβασις τῆς Θείας Προνοίας ἐματαίωσε. Μίαν ἡμέραν ὁ Ἰακώβ, ἐπιθυμῶν νὰ μάθῃ περὶ τῶν υἱῶν του πῶς εἶναι, ἔστειλε τὸν Ἰωσὴφ διὰ νὰ πληροφορηθῇ δι' αὐτοῦ περὶ αὐτῶν. Οἱ υἱοί του ἦσαν πεντήκοντα περίπου μίλια μακρὰν ἀπὸ τὴν κατοικίαν τοῦ πατρός των, βόσκοντες τὰ ποίμνια. Ὅταν εἶδον τὸν Ἰωσήφ, εἶπεν ὁ εἷς πρὸς τὸν ἄλλον: «Ἰδού, ἔρχεται ἐκεῖνος ὁ κύριος τῶν ἐνυπνίων· ἔλθετε λοιπὸν τώρα καὶ ἂς φονεύσωμεν αὐτόν». Ἀλλ' ἡ Θεία Πρόνοια, ἡ ὁποία ἐπεφύλαττεν ἄλλην τύχην εἰς τὸν Ἰωσήφ, ἐπενέβη καὶ ἐματαίωσε τὴν ἀδελφοκτονίαν. Ὁ Ρουβήμ, ὁ πρεσβύτερος ἀδελφός, ἐπιθυμῶν νὰ σώσῃ τὸν ἀδελφόν του, ἀλλὰ μὴ ἔχων τὸ θάρρος νὰ εἴπῃ τοῦτο φανερά, ἐπρότεινε νὰ τὸν ρίψουν εἰς ἕνα ἐκεῖ πλησίον λάκκον, τὸ ὁποῖον καὶ ἔκαμαν. Ἐν τῇ ἀπουσίᾳ του ὅμως ἄλλος ἀδελφός του, ὁ Ἰούδας, ἐπίσης μὴ ὑποφέρων νὰ ἴδῃ τὸν ἀδελφόν του ἀποθνήσκοντα οὕτως, ἐπρότεινε νὰ τὸν πωλήσουν εἴς τινας ἐκεῖθεν διερχομένους Ἰσμαηλίτας. Οὕτω δὲ καὶ ἐγένετο. Εἰς τὸν Ἰακὼβ ἔφεραν τὸν χιτῶνα τοῦ Ἰωσὴφ βαμμένον εἰς τὸ αἷμα ἐριφίου, διὰ νὰ ὑποτεθῇ ὅτι θηρίον τι κατέφαγεν αὐτόν. Οὕτως ὁ φθόνος καὶ τὸ μῖσος αὐτῶν ἱκανοποιήθη, ὁ πατὴρ ἐτιμωρήθη διὰ τὴν προτίμησιν, τὴν ὁποίαν τόσον ἀσόφως ἐδείκνυε πρὸς τὸν νεώτερον υἱόν, ὁ δὲ Ἰωσήφ, ὁ καλομαθημένος καὶ χαϊδευμένος υἱός, ἐγένετο δοῦλος ἀγνώστων ἀνθρώπων εἰς ἄγνωστον χώραν.

Ὁ Ἰωσὴφ ἦτο δεκαεπτὰ ἐτῶν ὅταν ἐπωλήθη· ἦτο δηλ. ἀρκετὰ ἡλικιωμένος διὰ νὰ γνωρίζῃ τὴν ἀθλιότητά του, ἀλλὰ καὶ ἀρκετὰ νέος, ὥστε νὰ μὴ συντριβῇ τὸ πνεῦμά του ὑπὸ τῆς σκληρᾶς δουλείας καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον νὰ ἀποκτηνωθῇ, ὅπως συνήθως συμβαίνει μὲ τοὺς δούλους εἰς τοιαύτας περιστάσεις. Ἡ δουλεία, ὅταν μάλιστα ἦναι σκληρά, ὑποβιβάζει τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν θέσιν κτήνους, καθὼς καλῶς γνωρίζομεν. Ἀλλ' εἰς τὸν Ἰωσὴφ δὲν ἔμελλε νὰ συμβῇ τοιοῦτόν τι. Διετήρησε καὶ ἐν τῇ δουλείᾳ του τὴν διαύγειαν τοῦ πνεύματός του, τὴν ἁπλότητα καὶ τὴν ἀκεραιότητα τῆς καρδίας του, τὸν ἄμεμπτον καὶ ἁγνὸν χαρακτῆρα του καὶ τοὺς εὐγενεῖς καὶ ἀριστοκρατικούς του τρόπους. Ὁ Ἰωσὴφ ἦτο ἀριστο-

κράτης ὑπὸ τὴν καλὴν σημασίαν τῆς λέξεως· δηλαδὴ ἦτο λεπτὸς τοὺς τρόπους, εὐγενής, σεμνός, ἀξιοπρεπής, δίκαιος, ἀκέραιος, πρόθυμος νὰ βοηθήσῃ τοὺς ὁπωσδήποτε ὑποφέροντας καὶ νὰ θυσιάσῃ καὶ νὰ θυσιασθῇ ὑπὲρ τῶν ἄλλων. Μὲ τοιοῦτον χαρακτῆρα καὶ μὲ τὴν Πρόνοιαν τοῦ Θεοῦ παρακολουθοῦσαν αὐτόν, ὁ Ἰωσὴφ δὲν ἦτο δυνατὸν εἰμὴ πανταχοῦ καὶ εἰς ὅλας τὰς περιστάσεις νὰ ἐκτιμηθῇ καὶ νὰ ἀναδειχθῇ. Καὶ οὕτω συνέβη. Οἱ Ἰσμαηλῖται ἐπώλησαν τὸν Ἰωσὴφ εἰς ἕνα αὐλικὸν τοῦ Φαραὼ τῆς Αἰγύπτου, εἰς τὸν Πετεφρῆ, τὸν ἄρχοντα τῶν σωματοφυλάκων. Ὁ Ἰωσὴφ ἐξετιμήθη πολὺ ἀπὸ τὸν Πετεφρῆ καὶ τόσον πολὺ ἐκέρδισε τὴν ἐμπιστοσύνην του, ὥστε οὗτος τὸν ἔκαμε γενικὸν ἐπιστάτην ὅλου τοῦ οἴκου του.

Ἡ εὐτυχία αὕτη τοῦ Ἰωσὴφ δὲν ἔμελλε νὰ διαρκέσῃ ἐπὶ πολύ. Εἶχε δοκιμασθῇ ἕως τώρα ἀρκούντως, ἀλλ' ὄχι τόσον, ὅσον ἦτο ἀνάγκη διὰ νὰ τελειοποιηθῇ. Ἕως τώρα εἶχε τεθῇ εἰς κίνδυνον ἡ ζωή του· τώρα ἐπρόκειτο νὰ τεθῇ εἰς κίνδυνον ὁ χαρακτήρ του. Ὅλοι γνωρίζομεν τὸ ἐπεισόδιον μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς γυναικὸς τοῦ Πετεφρῆ. Οἱ συνήθεις νέοι τοῦ κόσμου, ὄχι μόνον τότε ἀλλὰ καὶ σήμερον, θὰ τὸ ἐθεώρουν μεγάλην των τύχην νὰ ἀξιωθοῦν τοιαύτης εὐνοίας. Ὁ Ἰωσὴφ τοὐναντίον ᾐσθάνθη ἀποτροπίασιν, ὅταν ἐπροτάθη εἰς αὐτὸν νὰ καταχρασθῇ τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ κυρίου του, ἐνδίδων εἰς τὰς προτάσεις καὶ εἰς τοὺς δελεασμοὺς τῆς κυρίας του. Εἶναι ἰδιαιτέρας προσοχῆς ἀξία ἡ ἀπάντησις, τὴν ὁποίον ὁ Ἰωσὴφ ἔδωκεν εἰς τὴν σύζυγον τοῦ Πετεφρῆ, ὅταν τῷ ἐγένετο ἡ εἰς ἄκρον δελεαστικὴ διὰ τὴν ἡλικίαν του πρότασις: «Πῶς νὰ πράξω τὸ μέγα τοῦτο κακὸν καὶ νὰ ἁμαρτήσω ἐναντίον τοῦ Θεοῦ;» Ὑπεράνω ὅλων, ὑπεράνω τῆς εὐτυχίας του καὶ τῆς ἀσφαλείας του καὶ τῆς ζωῆς του, διὰ τὸν Ἰωσὴφ ἦτο ὁ Θεὸς καὶ τὸ ἅγιον καὶ δίκαιον θέλημα Αὐτοῦ! Ἡ σύζυγος τοῦ Πετεφρῆ, μὴ ἱκανοποιηθεῖσα, ἐσυκοφάντησε τὸν Ἰωσὴφ εἰς τὸν σύζυγόν της καὶ ὁ Ἰωσὴφ ἐρρίφθη εἰς τὴν σκοτεινὴν φυλακήν. Μόνον μυστηριώδης Θεία Πρόνοια ἔσωσε πάλιν τὴν ζωήν του.

Ἀνάδειξις τοῦ Ἰωσήφ. Τετράκις εἰς τὸ λθ'. κεφάλαιον τῆς Γενέσεως ἀναγινώσκομεν τὴν φρᾶσιν: «Ὁ Κύριος ἦτο μετὰ τοῦ Ἰωσήφ». Ὁ Κύριος λοιπόν, ὅστις τὸν παρηκολούθησεν εἰς ὅλας του τὰς προηγουμένας δοκιμασίας καὶ ἔσωσεν ὄχι μόνον τὴν ζωήν του ἀλλὰ καὶ τὴν ψυχήν του, Αὐτὸς ἐβελτίωσε τὴν θέσιν του καὶ ἐν τῇ φυλακῇ· μετὰ παρέλευσιν δὲ δύο ἐτῶν καὶ ἀφοῦ ὁ Ἰωσὴφ κατηρτίσθη ὁλοκλήρως εἰς τὸ σχολεῖον τῶν δοκιμασιῶν, ἀνεβίβασεν αὐτὸν εἰς τὴν ὑψηλὴν θέσιν, διὰ τὴν ὁποίαν τὸν εἶχε προωρισμένον. Ἐν τῇ φυλακῇ ὁ Ἰωσὴφ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐκέρδισε τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ δεσμοφύλακος εἰς τοιοῦτον βαθμόν, ὥστε οὗτος νὰ ἀναθέσῃ εἰς αὐτὸν σχεδὸν τὴν ἰδικήν του θέσιν, δηλαδὴ τὰ ἰδικά του καθήκοντα καὶ τὴν ἰδικήν του ἐξουσίαν. Ὁ Ἰωσὴφ ἐν τούτοις δὲν ἐξεμεταλλεύθη τὴν θέσιν του· ἐξηκολούθησε νὰ ἦναι ὁ ἁπλοῦς, ὁ ἀκέραιος, ὁ πιστὸς Ἰωσήφ. Συνέπεσε νὰ ἦναι ἐν τῇ φυλακῇ διὰ παραπτώματά των καὶ δύο μεγιστᾶνες τοῦ Φαραώ, ὁ οἰνοχόος αὐτοῦ καὶ ὁ ἀρτοποιός. Ὅταν μίαν ἡμέραν ἀμφότεροι ἦσαν σκυθρωποὶ ἐξ αἰτίας δύο περιέργων ὀνείρων, τὰ ὁποῖα εἶδον, ὁ Ἰωσήφ. ὁ ὁποῖος ἐκ πείρας ἐγνώριζε τί εἶναι θλῖψις, ἦλθεν εἰς παρηγορίαν των.

Πληροφορηθεὶς περὶ τῶν ὀνείρων των, ἐξήγησεν αὐτὰ εἰς αὐτούς. Τοῦ μὲν οἰνοχόου τὸ ὄνειρον ἐσήμαινεν ἀποκατάστασιν αὐτοῦ εἰς τὴν πρώτην του θέσιν, τοῦ δὲ ἀρτοποιοῦ τὴν τελικήν του καταδίκην. Ἡ ἑρμηνεία τοῦ Ἰωσὴφ ἐπηλήθευσεν· ὁ οἰνοχόος ἀποκατεστάθη εἰς τὴν θέσιν του, ὁ δὲ ἀρτοποιὸς ἐθανατώθη δι' ἀγχόνης. Πρὶν ὁ οἰνοχόος ἐξέλθῃ ἐκ τῆς φυλακῆς, ὁ Ἰωσὴφ τὸν παρεκάλεσε νὰ τὸν ἐνθυμηθῇ καὶ νὰ μεσιτεύσῃ δι' αὐτὸν εἰς τὸν Φαραώ, ἀλλ' ὁ οἰνοχόος ἐν τῇ νέᾳ εὐτυχίᾳ του ἐλησμόνησε τὸν πτωχὸν Ἰωσήφ. Ἀλλ' ἂν ὁ οἰνοχόος τὸν ἐλησμόνησεν, ὁ Θεὸς ὅμως τὸν ἐνεθυμεῖτο καὶ τὸν ἐβοήθει. Συνέπεσε καὶ ὁ Φαραὼ νὰ ἴδῃ δύο περίεργα ὄνειρα, τὰ ὁποῖα κανεὶς δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξηγήσῃ. Ἐνῷ ὁ Φαραὼ εὑρίσκετο εἰς ἀμηχανίαν καὶ ἀπορίαν, ὁ οἰνοχόος ἐνεθυμήθη ἐπὶ τέλους τὸν Ἰωσὴφ καὶ τὸν ἐπρότεινεν εἰς τὸν Φαραὼ ὡς ἀσφαλῆ ἑρμηνευτήν. Τὰ ἀκολουθήσαντα συμβάντα εἶναι γνωστά. Ἡ ἔννοια τῶν ὀνείρων ἦτο ὅτι ἔμελλον νὰ ἔλθουν εἰς Αἴγυπτον ἑπτὰ ἔτη ἀφθονίας, εἰς τὰ ὁποῖα θὰ ἐπηκολούθουν ἑπτὰ ἔτη σιτοδείας. Ὁ Ἰωσὴφ ἐπρότεινεν εἰς τὸν Φαραὼ τὸ σοφὸν σχέδιον τοῦ νὰ ἀποταμιεύσῃ σῖτον κατὰ τὰ ἔτη τῆς ἀφθονίας, διὰ νὰ ἔχῃ αὐτὸν κατὰ τὰ ἔτη τῆς σιτοδείας, ὥστε ἡ χώρα νὰ μὴ ὑποφέρῃ. Ὁ Φαραώ, ἐκτιμήσας προσηκόντως τὴν σοφίαν καὶ τὴν ἱκανότητα τοῦ Ἰωσήφ, ἐγκατέστησεν αὐτὸν ἐπιστάτην διὰ νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὸ μέγα σχέδιον, καὶ ἔκαμεν αὐτὸν μετὰ μεγάλης ἐπισημότητος δεύτερον ἄρχοντα τῆς Αἰγύπτου. Οὕτω ὁ ἀδικηθείς, ὁ μισηθείς, ὁ πωληθείς, ὁ συκοφαντηθείς, ὁ δοῦλος Ἰωσήφ, ἀνῆλθεν εἰς τὴν ἀνωτάτην δυνατὴν βαθμῖδα τῆς δυνάμεως καὶ τῆς δόξης, εἰς ἡλικίαν μόλις τριάκοντα ἐτῶν!

Ἡ στάσις τοῦ Ἰωσὴφ πρὸς τοὺς ἀδελφούς του. Τὰ ἔτη τῆς ἀφθονίας παρῆλθον καὶ τὰ ἔτη τῆς σιτοδείας εἶχον ἀρχίσει. Πανταχοῦ οἱ ἄνθρωποι ἤρχισαν νὰ αἰσθάνωνται τὴν ἔνδειαν καὶ μεταξὺ ἄλλων ἡ οἰκογένεια τοῦ Ἰακώβ. Ἐγνώσθη ὅμως ὅτι ἐν Αἰγύπτῳ ὑπῆρχεν ἐναποταμιευμένος σῖτος καὶ ὅτι οἱ ἔχοντες ἀνάγκην ἠδύναντο νὰ προμηθευθοῦν αὐτὸν ἐκεῖθεν. Ὁ Ἰακὼβ ἔστειλε τοὺς ἕνδεκα μεγαλειτέρους υἱούς του εἰς Αἴγυπτον διὰ νὰ προμηθευθοῦν σῖτον, κρατήσας τὸν Βενιαμίν, ὅστις ἦτο ὁμομήτριος ἀδελφὸς τοῦ Ἰωσὴφ καὶ εἶχε λάβει τὴν θέσιν αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκογενείᾳ μετὰ τὴν ἐξαφάνισιν αὐτοῦ. Ὅταν οἱ ἀδελφοί του ἦλθον εἰς Αἴγυπτον, προσεκύνησαν κατὰ τὸ ἔθιμον τὸν ἄρχοντα Ἰωσήφ· οὕτως ἐξεπληρώθησαν τὰ ἀκούσια ὄνειρά του. Ὁ Ἰωσὴφ τοὺς ἀνεγνώρισεν· ὄχι ὅμως αὐτοὶ αὐτόν. Κατ' ἀρχὰς ἐφέρθη πρὸς αὐτοὺς μὲ φαινομενικὴν αὐστηρότητα. θέλων νὰ δοκιμάσῃ ἂν ἐξηκολούθουν ἀκόμη νὰ ἦναι οἱ ἴδιοι ἢ ἂν εἶχον μεταβληθῆ. Πρὸ πάντων, πληροφορηθεὶς ὑπ' αὐτῶν περὶ τοῦ Βενιαμίν, ἤθελε νὰ βεβαιωθῇ ἂν ὁ μικρότερος ἀδελφός του ζῇ. Ἀκολουθοῦν μερικαὶ σκηναὶ καὶ ἐπεισόδια, τὰ ὁποῖα πείθουν τὸν Ἰωσὴφ περὶ τῆς εἰλικρινείας των. Περὶ ἐκδικήσεως διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν συμπεριφοράν των οὔτε σκέψις κἂν διέρχεται ἀπὸ τὸν νοῦν του. Τοὐναντίον, ὁ Ἰωσὴφ αἰσθάνεται ἑαυτὸν ἱκανοποιημένον μὲ τὴν πορείαν τῆς Θείας Προνοίας καὶ εὑρίσκει ὅτι οὕτως ἔπρεπε νὰ γίνῃ. Ὅταν οἱ ἀδελφοί του κατόπιν, μὲ πολλὴν δυσκολίαν πείσαντες τὸν πατέρα των διὰ τὴν συγκατάθεσιν, ἔφεραν εἰς Αἴγυπτον τὸν Βενιαμίν, ὁ Ἰωσὴφ δὲν κατώρθωσε πλέον νὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ ἀποκρύπτῃ ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς του τὴν ταυτότητά του. Ἡ ἀναγνώρισις ἐγέ-

νετο καὶ ἦτο συγκινητική. Ὁ Ἰωσὴφ ἐνεθάρρυνε τοὺς πεφοβισμένους ἀδελφούς του, ἐξηγῶν εἰς αὐτοὺς ὅτι ἂν καὶ ἡ πρᾶξίς των δὲν ἦτο καλή, ὁ Θεὸς ὅμως τὴν μετεχειρίσθη πρὸς καλὸν καὶ ἑαυτοῦ καὶ τῆς οἰκογενείας. Ὅταν ὁ Ἰακὼβ ἔμαθεν ὅτι ὁ Ἰωσὴφ ζῇ, δὲν ἔφερε καμμίαν δυσκολίαν νὰ μετοικήσῃ εἰς Αἴγυπτον. Ὁ Φαραὼ ἐπεδοκίμασε τὴν ἐγκατάστασιν τῆς οἰκογενείας Ἰσραὴλ ἐν Αἰγύπτῳ καὶ μάλιστα ἐδόθη εἰς αὐτοὺς ἰδιαίτερον μέρος ἐν Γεσὲν πρὸς κατοικίαν, κατάλληλον διὰ τὰ ποίμνιά των. Ὁ Ἰακὼβ ἔζησεν ἀκόμη δεκαεπτὰ ἔτη ἐν Αἰγύπτῳ, ἀφήσας ἐντολὴν νὰ ταφῇ ἐν Χαναὰν ὅπερ καὶ ἐγένετο. Οὕτω λοιπὸν ὁ Ἰωσήφ, ἀνυψωψωθεὶς εἰς τὸ μέγα του ἀξίωμα κατόπιν πολλῶν δοκιμασιῶν, παθημάτων καὶ κινδύνων, ἐχρησίμευσεν εἰς τὸν Ἰσραὴλ ὡς μέσον σωτηρίας ἀπὸ τὴν πεῖναν.

Μαθήματα. Ἀπὸ τὰ πολλὰ μαθήματα, τὰ ὁποῖα ὑπάρχουν ἐν τῇ περιπετειώδει ζωῇ τοῦ Ἰωσὴφ τὰ ἀκόλουθα εἶναι τὰ κυριώτερα. Εἰς τὸν Ἰωσὴφ βλέπομεν:

1. Μίαν ἀκατάβλητον εἰς τὸν Θεὸν ***πίστιν καὶ ἐμπιστοσύνην,*** ἥτις ἐνίσχυσε τὸν Ἰωσὴφ ὥστε νὰ μὴ ἀποθαρρυνθῇ καὶ καταβληθῇ ἀπὸ τὰ ἀδικήματα τὰ γενόμενα εἰς αὐτόν.
2. Μίαν ἀξιοθαύμαστον ***εὐαισθησίαν ἀπέναντι τῆς ἁμαρτίας,*** ἥτις ἔκαμε τὸν Ἰωσὴφ ἱκανὸν νὰ μὴ ἐνδώσῃ εἰς ἕνα πολὺ μέγαν πειρασμὸν διὰ τὴν ἡλικίαν του καὶ διὰ τὴν θέσιν του.
3. Μίαν σπανίαν ***τιμιότητα,*** ἥτις τὸν ἔκαμε, δοῦλον ὄντα, νὰ κερδίσῃ τὴν ἀπόλυτον ἐμπιστοσύνην τοῦ Αἰγυπτίου μεγιστᾶνος Πετεφρῆ.
4. Μίαν σπανίαν ***ἀγαθότητα ψυχῆς,*** ἥτις τὸν ἔκαμεν ὄχι μόνον νὰ μὴ ζητήσῃ ἐκδίκησιν διὰ τὰ πρὸς αὐτὸν γενόμενα μεγάλα ἀδικήματα, ἀλλὰ καὶ νὰ εὕρῃ ὅτι ταῦτα ἦσαν εὐεργετικὰ βοηθήματα διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς οἰκογενείας του.
5. Μίαν ***αὐτοδημιούργητον ἀνύψωσιν,*** ἡ ὁποία ὠφείλετο ἀποκλειστικῶς καὶ ὁλοκλήρως εἰς τὴν εἰλικρίνειαν τοῦ Ἰωσήφ, εἰς τὴν τιμιότητα, εἰς τὴν ὑπομονὴν καὶ εἰς τὴν ἀκλόνητον ἐπὶ τὸν Θεὸν πίστιν του.
6. Ἕνα ***ἀδαμάντινον χαρακτῆρα***, τὸν ὁποῖον οὔτε ἡ μεγάλη δυστυχία οὔτε ἡ μεγάλη εὐτυχία ἠδυνήθησαν κατ᾽ ἐλάχιστον νὰ ἐπηρεάσουν ἢ νὰ ἀλλοιώσουν.

Βοστώνη. ***Χρ. Γ. Τόκας.***

ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

«Ἐάν τις δὲν ἔχῃ τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ,
οὗτος δὲν εἶναι αὐτοῦ.» (Ρωμ. η΄. 9.)

Ἐὰν οἱ λόγοι αὐτοὶ ληφθοῦν σοβαρῶς ὑπ᾽ ὄψιν, θὰ ἀνησυχήσουν κάθε ἕνα ὅστις ἐνδιαφέρεται εἰλικρινῶς διὰ τὰς σχέσεις του μὲ τὸν Θεόν. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἓν ὡρισμένον, βέβαιον γνώρισμα τοῦ ἀληθοῦς Χριστιανοῦ, χωρὶς τοῦ ὁποίου ὁ Χριστὸς δὲν μὲ ἀναγνωρίζει ὡς ἰδικόν του, δὲν θὰ ἡσυχάσω ἕως οὗ βεβαιωθῶ ὅτι τὸ κατέχω. Καὶ ἐδῶ ὁ Ἀπόστολος μὲ ὅλον του τὸ κῦρος καὶ μὲ ὅλην του τὴν κατηγορηματικότητα διακηρύττει: «Ἐάν τις δὲν ἔχῃ τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ, οὗτος δὲν εἶναι Αὐτοῦ.»

Ἐμπορεῖ νὰ γνωρίζῃ καὶ νὰ λέγῃ πολλὰ περὶ τοῦ Χριστοῦ, ἐμπορεῖ ἀκόμη νὰ κάμνῃ πολλὰ διὰ τὸν Χριστόν, ἀλλ' ἐὰν δὲν ἔχῃ τὸ ἰδικόν Του πνεῦμα, ὅλα εἶναι μάταια καὶ χαμένα. Ἔχεις διαβατήριον διὰ νὰ ταξειδεύσῃς ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸν εἰς τὴν πατρίδα σου. Ἔχεις πληρώσει τὰ χαρτόσημα καὶ ἔχεις ἐκπληρώσει ὅλας τὰς διατυπώσεις. Ἀγοράζεις εἰσιτήριον, εἰσέρχεσαι εἰς τὸ πλοῖον ἢ τὸν σιδηρόδρομον καὶ ταξειδεύεις μὲ τὴν βεβαιότητα ὅτι θὰ φθάσῃς εἰς τὴν ἀγαπημένην σου χώραν. Ἀλλ' ἐκεῖ εἰς τὰ σύνορα ἡ ἁρμοδία ἀρχὴ ἀνακαλύπτει ὅτι ἀπὸ τὸ διαβατήριόν σου λείπει μία σφραγίς. Καὶ ἡ εἴσοδος σοῦ ἀποκλείεται. Αἱ ἐλπίδες σου εἶναι μάταιαι. Αἱ προσδοκίαι σου διαψεύδονται. Οἱ κόποι σου εἶναι χαμένοι. Αὐτὸ συμβαίνει μὲ πολλοὺς οἱ ὁποῖοι πολλὰ γνωρίζουν καὶ περισσότερα λέγουν καὶ κἄποτε ἀρκετὰ κάμνουν, μὲ τὴν ἰδέαν ὅτι τὸ αἰώνιον μέλλον των ἐξησφαλίσθη. Ἀλλ' ὑπάρχει κἄτι, τὸ ὁποῖον λείπει, καὶ αὐτὸ τὸ κἄτι εἶναι ἱκανὸν νὰ τοὺς κλείσει ἔξω τῆς συντροφίας τοῦ Χριστοῦ. Ὑπάρχει μία σφραγίς, ἡ σφραγὶς τοῦ Πνεύματος τοῦ Χριστοῦ, ἡ ὁποία δὲν ἔχει τεθῆ εἰς τὴν ζωήν των· καὶ ὅταν ὁ χωρισμὸς ὁ τελικὸς ἔλθῃ, θὰ εὑρεθοῦν μακρὰν ἐκείνων, τοὺς ὁποίους ὁ Χριστὸς θὰ ἀναγνωρίσῃ ὡς ἰδικούς του.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι πολλοὶ βοσκοί, διὰ νὰ ἀναγνωρίζωνται τὰ πρόβατά των καὶ νὰ μὴ γίνωνται παρεξηγήσεις καὶ συγχύσεις μὲ πρόβατα ἄλλων, τὰ σφραγίζουν μὲ ἕνα ἰδιαίτερον σημάδι. Καὶ ὁ Χριστός, καθὼς ἐκλέγει, καλεῖ καὶ εἰσάγει τὰ ἰδικά Του πρόβατα εἰς τὴν μάνδραν Του, καὶ ἓν πρὸς ἓν τὰ σφραγίζει—μὲ τὴν ἰδικήν του σφραγῖδα—τὸ ἅγιον Πνεῦμά του.

«Ὁ βεβαιῶν ἡμᾶς μεθ' ὑμῶν εἰς Χριστὸν καὶ χρίσας ἡμᾶς, εἶναι ὁ Θεός, ὅστις καὶ ***ἐσφράγισεν*** ἡμᾶς καὶ ἔδωκε τὸν ἀρραβῶνα τοῦ Πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν» (Β'. Κορ. α'. 21—21).

«Ἐσφραγίσθητε μὲ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τῆς ἐπαγγελίας, ὅστις εἶναι ὁ ἀρραβὼν τῆς κληρονομίας ἡμῶν μέχρι τῆς ἀπολυτρώσεως τοῦ ἀποκτηθέντος λαοῦ αὐτοῦ εἰς ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ» (Ἐφεσ. α'. 14).

Ὥστε τὸ χαρακτηριστικὸν γνώρισμα τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις ἀνήκει εἰς τὸν Χριστόν, εἶναι ἡ παρουσία τοῦ πνεύματος τοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν ζωήν του.

Τί εἶναι τὸ Πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ καὶ πῶς ἐμπορῶ νὰ γνωρίζω ὅτι τὸ ἔχω; Εἰς τὴν Γραφὴν δὲν γίνεται τόσον λόγος περὶ τοῦ προσώπου τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὅσον περὶ τοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖον ἐκτελεῖ εἰς τὸ σχέδιον τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου. Εἶναι τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, τὸ ὁποῖον ἐφαρμόζει εἰς τὴν ἀτομικὴν ζωὴν τοῦ πιστοῦ τὸ ἱστορικὸν καὶ τετελεσμένον ἔργον τοῦ Χριστοῦ καὶ τὸ κάμνει παροῦσαν πραγματικότητα. Ἐξυπνᾷ τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὸν ὕπνον τῆς ἁμαρτίας. Ἀνοίγει τοὺς ὀφθαλμούς του, δεικνύει εἰς αὐτὸν τὴν ἀθλίαν του κατάστασιν καὶ τοὺς κινδύνους μιᾶς αἰωνίου ἀπωλείας, καὶ τὸν ὁδηγεῖ εἰς τὸν Χριστόν. Φανερώνει ἐνώπιόν του τὸν ἀληθῆ χαρακτῆρα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ἐπιβεβαιώνει τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ τὰς ὑποσχέσεις του, ἑρμηνεύει εἰς τὴν καρδίαν του τὰς Θείας ἀληθείας, κατὰ δὲ τὰς περιστάσεις καὶ ἀνάγκας του συμβοηθεῖ εἰς τὰς ἀσθενείας καὶ θλίψεις του, εἶναι τὸ Πνεῦμα αὐτὸ ἡ δύναμις, ἡ ὁποία ἐγκαθιστᾷ τὸν Χριστὸν ὡς βασιλέα εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου. Διότι

«οὐδεὶς δύναται νὰ καλέσῃ τὸν Ἰησοῦν Κύριον εἰμὴ διὰ Πνεύματος Ἁγίου» (Α΄ Κορ. β΄. 3).

Ἡ Νέα Διαθήκη μᾶς ὁμιλεῖ διὰ τοὺς καρποὺς τοῦ Πνεύματος καὶ διὰ τὰ χαρίσματα τοῦ Πνεύματος—καρποὺς τοὺς ὁποίους παράγει εἰς τὴν καρδίαν καὶ τὸν χαρακτῆρα ὅλων ἐκείνων, οἵτινες εἰλικρινῶς ἐδόθησαν εἰς τὸν Χριστόν, καὶ χαρίσματα τὰ ὁποῖα δίδει εἰς τοὺς πιστοὺς κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὰς ἀνάγκας καὶ περιστάσεις τῆς Ἐκκλησίας Του.

Ὁ Χριστὸς παρωμοίασε τὸ Πνεῦμα μὲ τὸ ὕδωρ. Ὅταν κατὰ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῆς Ἑορτῆς τῆς Σκηνοπηγίας ὁ Ἰησοῦς εὑρέθη εἰς Ἱεροσόλυμα, ἔκραξε διὰ νὰ ἀκουσθῇ, ἀπὸ τὰ πλήθη λέγων: «Ἐάν τις διψᾷ, ἂς ἔρχηται πρὸς ἐμὲ καὶ ἂς πίνῃ· ὅστις πιστεύει εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ Γραφή, ποταμοὶ ὕδατος ζῶντος θέλουσι ρεύσει ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ» (Ἰωάν. ζ΄. 37—38). Καὶ ὁ Εὐαγγελιστὴς ἐξηγεῖ ὅτι αὐτὸ τὸ εἶπε περὶ τοῦ Πνεύματος, τὸ ὁποῖον ἔμελλον νὰ λαμβάνωσιν οἱ πιστεύοντες εἰς Αὐτόν. Ὅπως τὸ δροσερὸν ὕδωρ ἔρχεται νὰ ποτίσῃ τὴν ξηρὰν καὶ ἄγονον γῆν, οὕτω πως τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔρχεται νὰ ποτίσῃ καὶ ζωογονήσῃ τὴν ξηρὰν ψυχήν, ἡ ὁποία διατελεῖ εἰς κατάστασιν πνευματικοῦ θανάτου, ἀποκεκομμένη ἀπὸ τοῦ Θεοῦ. Ἰδέτε ὁποία μεταβολὴ ἔρχεται εἰς ξηρὰν καὶ ἄνυδρον ἔκτασιν γῆς, ὅταν τὰ ὕδατα διοχετευθῶσι. Καλλιέργεια, βλάστησις ἀναπτύσσεται, φυτὰ ἀναφαίνονται, λουλούδια στολίζουν τὴν πρῴην χέρσον ἔκτασιν. Τὸ πᾶν μαρτυρεῖ ὅτι ριζικὴ μεταβολὴ ἐπῆλθε. Ἡ ξηρὰ καὶ ἄγονος ἔκτασις ἀποκτᾷ νέαν ἀξίαν, διότι νέος παράγων εἰσήχθη. «Ἡ ἔρημος ἀνθεῖ ὡς τὸ ρόδον». Παρακολουθήσατε τώρα καὶ τὸν ἄνθρωπον, εἰς τὴν ζωὴν τοῦ ὁποίου οἱ ποταμοὶ τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ ρέουσιν. Ἡ ξηρὰ καὶ ἄγονος ἔκτασις τῆς ψυχῆς του ἀρχίζει νὰ καρποφορῇ. Ἡ ἀδιαφορία μεταβάλλεται εἰς ζωηρὸν ἐνδιαφέρον διὰ τὸν Χριστόν. Ἡ χλιαρότης, ἡ διστακτικότης καὶ τὸ ἀναποφάσιστον μεταβάλλονται εἰς θερμὴν καὶ σταθερὰν ἀφιέρωσιν. Ἡ δειλία εἰς τὴν ὁμολογίαν τοῦ Χριστοῦ ἔμπροσθεν τοῦ ἀποστάτου κόσμου μεταβάλλεται εἰς θάρρος, τὸ ὁποῖον κανεὶς δὲν ἐμπορεῖ νὰ κλονίσῃ. Τὴν ἰδιοτέλειαν καὶ τὸ ἀτομικὸν συμφέρον διαδέχεται αὐτοθυσία χάριν τῶν ἄλλων. Ἡ ζωὴ ἀποκτᾷ νέαν ἀξίαν, εἰς τὴν εὐτυχίαν δίδεται νέα ὑψηλοτέρα ἔννοια, ὁ ἄνθρωπος διὰ πρώτην φορὰν ἀνακαλύπτει πραγματικὴν χαρὰν καὶ ἱκανοποίησιν ἐσωτερικήν. Νέος παράγων εἰσέρχεται εἰς τὴν ζωήν. Ἡ ἔρημος ἔχει ἀνθήσει ὡς τὸ ρόδον. Τὸ Πνεῦμα εἶναι ἡ ζῶσα ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ ἐντὸς τοῦ πιστοῦ, καὶ διὰ τοῦ πιστοῦ ἐντὸς τοῦ κόσμου.

Ποῖα εἶναι τὰ κυριώτερα χαρακτηριστικά, τὰ ὁποῖα παράγει τὸ Πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ, ὥστε νὰ ἴδω ἐὰν ὑπάρχουν εἰς τὴν ζωήν μου καὶ ἔτσι νὰ γνωρίσω ὅτι ἡ παρουσία τοῦ Πνεύματος ὑπάρχει καὶ εἰς ἐμέ;

Ὑπάρχουν ὡρισμένα γνωρίσματα, τὰ ὁποῖα τὸ Πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ παράγει καὶ ἡ ἀπουσία αὐτῶν σημαίνει ἀπουσίαν τοῦ Πνεύματος, καὶ ἑπομένως ὁ πραγματικὸς καὶ ζῶν Χριστὸς εἶναι ἄγνωστος. «Ὅστις δὲν ἔχει τὸ Πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ, οὗτος δὲν εἶναι αὐτοῦ».

Μερικὰ ἀπὸ αὐτὰ τὰ χαρακτηριστικὰ θὰ προσπαθήσω νὰ ἀναπτύξω δι᾽ ὀλίγων:

1. ***Τὸ Πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ παράγει ταπεινοφροσύνην.*** Δείξατέ μου

ἄνθρωπον πραγματικὰ ταπεινὸν καὶ θὰ σᾶς δείξω ἕνα Χριστιανόν. «Ἐὰν δὲν ἐπιστρέψητε καὶ γίνητε ὡς τὰ παιδία, δὲν θὰ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν». «Ὅστις ταπεινώσῃ ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον, οὗτος εἶναι μεγαλείτερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν».

Ἡ ὑπερηφανία ἐμποδίζει τὸν φυσικὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τοῦ νὰ δεχθῇ τὴν δωρεὰν τοῦ Θεοῦ καὶ ὑποταχθῇ εἰς τὸ θέλημά Του. Δὲν ἀναγνωρίζει τὴν ἀνθρωπίνην ἀδυναμίαν τοῦ νὰ ἱκανοποιήσῃ καὶ εὐαρεστήσῃ εἰς τὸν Θεόν. Δὲν ἐννοεῖ νὰ ἀναγνωρίσῃ τὴν ἐνοχὴν τῆς ἁμαρτίας καὶ νὰ λάβῃ συγχώρησιν. Εἰς τὰς περισσοτέρας τῶν περιπτώσεων οἱ ἄνθρωποι ἀποξενώνουν τοὺς ἑαυτούς των ἀπὸ τῶν πνευματικῶν εὐλογιῶν τοῦ Θεοῦ, διότι δὲν δέχονται νὰ ταπεινωθοῦν ἐνώπιόν Του. Ἕνας ἀπὸ τοὺς ἀπίστους τοῦ αἰῶνος μας, ὁ ὁποῖος γράφει πολλὰ καὶ λέγει περισσότερα, ὁ Ἰρλανδὸς Μπέρναρδ Σῶ, ἔλεγε πρὸ ὀλίγου καιροῦ: «Ἡ συγχώρησις, τὴν ὁποίαν τὸ Εὐαγγέλιον κηρύττει, εἶναι διὰ τοὺς ζητιάνους. Ἐὰν ἔχωμεν χρέη, πρέπει νὰ πληρώσωμεν». Νὰ τὰ πληρώσωμεν! Ἐμπρὸς λοιπὸν νὰ πληρώσωμεν τὸ χρέος μας πρὸς τὸν Θεόν! Δι' ὅλα ὅσα ἐπταίσαμεν ἐν τῇ πράξει, τῷ λόγῳ καὶ τῇ φαντασίᾳ, νὰ δώσωμεν ἱκανοποίησιν!» Μόνον ὅταν ἔλθῃ τὸ Πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ, ἡ ὑπερηφανία αὐτὴ συντρίβεται καὶ ἡ ψυχὴ λαμβάνει τὴν πρέπουσαν στάσιν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Διότι τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον φέρει πρόσωπον πρὸς πρόσωπον τὴν ψυχὴν μὲ τὸν Θεὸν καὶ ἐκεῖ φανερώνει τὸν ἀληθῆ χαρακτῆρα τοῦ Θεοῦ — τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἀγάπην Του. Ἰδοὺ διατί ὁ Χριστός, καὶ εἰδικώτερον ὁ Χριστός ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ, εἶναι ἡ φανέρωσις τοῦ χαρακτῆρος τοῦ Θεοῦ. Διότι ἐκεῖ ὁ Θεός, παρὰ πάντα ἀνθρώπινον ὑπολογισμὸν καὶ παρὰ πᾶσαν ἀνθρωπίνην ἰδέαν, καταδικάζει τὴν ἁμαρτίαν, τὴν ὁποίαν ἡ ἁγιότης Του ἀπεχθάνεται, καὶ δέχεται τὸν ἁμαρτωλόν, τὸν ὁποῖον ἡ ἀγάπη Του ποθεῖ νὰ σώσῃ. Ἀλλ' εἶναι τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, τὸ ὁποῖον ὁδηγεῖ τὸν ἁμαρτωλὸν μέχρι τοῦ Σταυροῦ καὶ ἀνοίγει ἐνώπιόν του τὸ μυστήριον τῆς ἀντικαταστάσεως. Τὸ Πνεῦμα ἐλέγχει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίας καὶ δικαιοσύνης καὶ κρίσεως.

Ὁ ἄνθρωπος ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ δὲν εἶναι μόνον ὅτι δὲν γνωρίζει τὸν Θεὸν ἀλλ' οὔτε καὶ τὸν ἑαυτόν του γνωρίζει. Ἔρχεται δὲ εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ ἑαυτοῦ του μόνον ὅταν γνωρίσῃ τὸν Θεόν: «Ἤκουον περὶ Σοῦ μὲ τὴν ἀκοὴν τοῦ ὠτίου, ἀλλὰ τώρα ὁ ὀφθαλμός μου σὲ βλέπει· διὰ τοῦτο βδελύττομαι ἐμαυτὸν καὶ μετανοῶ ἐν χώματι καὶ σποδῷ» (Ἰώβ. μβ'. 6).

Ἡ γνῶσις λοιπὸν τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ χαρακτῆρος Του, τὴν ὁποίαν τὸ Πνεῦμα φέρει εἰς τὸν ἄνθρωπον, παράγει πραγματικὴν συντριβὴν καὶ ταπείνωσιν. Ὅταν δὲ ὁ ἄνθρωπος ταπεινωθῇ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ἀδύνατον εἶναι νὰ μὴ τὸν χαρακτηρίζῃ πνεῦμα ταπεινὸν καὶ πρᾶον καὶ εἰς τὰς σχέσεις του μὲ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους.

«Μάθετε ἀπ' ἐμοῦ ὅτι πρᾶος εἰμὶ καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ». «Τὸ αὐτὸ φρόνημα ἔστω ἐν ὑμῖν, τὸ ὁποῖον ἦτο ἐν τῷ Χριστῷ Ἰησοῦ, ὅστις ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων, δὲν ἐνόμισεν ἁρπαγὴν τὸ νὰ ἦναι ἴσα μὲ τὸν Θεόν, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσε, λαβὼν δούλου μορφήν, γενόμενος ὅμοιος μὲ τοὺς ἀνθρώπους· καὶ εὑρεθεὶς κατὰ τὸ σχῆμα ὡς ἄνθρωπος, ἐταπείνωσεν ἑαυτόν, γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ» (Φιλ. β' 5 - 8).

2. ***Τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ παράγει εἰς τὴν καρδίαν καὶ τὸν χαρακτῆρα μας ἁγιότητα—καθαρότητα.*** Ὅταν ἡ ψυχὴ ἔλθῃ εἰς ἀπ' εὐθείας ἐπαφὴν μὲ τὸν Θεόν, ἀδύνατον εἶναι νὰ μὴ ἐννοήσῃ τὸ τρομερὸν τῆς ἁμαρτίας. Ἡ ἀφύπνισις αὐτὴ τοῦ ἀνθρώπου ὡς πρὸς τὸν χαρακτῆρα τὸν ἅγιον τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν φρικτότητα τῆς ἁμαρτίας γεννᾷ μῖσος ἐναντίον τῆς ἁμαρτίας ὑπὸ πᾶσαν μορφήν. Ἡ ψυχή, ἥτις ἐγνώρισε τὸν Χριστόν, δὲν εὑρίσκει ἀνάπαυσιν εἰς τὸν κόσμον τῆς ἁμαρτίας. Ὅπως ἡ περιστερὰ τοῦ Νῶε, καὶ ἐὰν περιέλθῃ τὸν κόσμον, τὸν ὁποῖον σαρώνει ὁ κατακλυσμὸς τῆς ὀργῆς τοῦ Θεοῦ, δὲν θὰ σταθῇ καθὼς ὁ κόραξ ἐπάνω εἰς πτώματα, ἀλλὰ θὰ σπεύσῃ νὰ ἐπανέλθῃ ἐντὸς τῆς κιβωτοῦ τῆς σωτηρίας τοῦ Θεοῦ.

Ἡ παρουσία τοῦ Πνεύματος τοῦ Χριστοῦ καταδικάζει εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ πιστοῦ τὴν ἁμαρτίαν, φανερώνει ὅλας της τὰς κρυφὰς ρίζας καὶ βοηθεῖ τὸν Χριστιανὸν εἰς τὴν ὁλοκληρωτικὴν καὶ εἰλικρινῆ παράδοσίν του εἰς τὸν Χριστόν. Ἀνθίσταται εἰς τοὺς συμβιβασμούς, τοὺς ὁποίους ὁ παλαιὸς σαρκικὸς ἄνθρωπος εἰσηγεῖται ὡς μέσην λύσιν, διεκδικεῖ τὰ δικαιώματα τοῦ Χριστοῦ, διότι ὑπενθυμίζει εἰς τὸν Χριστιανὸν ὅτι δὲν ἀνήκει εἰς τὸν ἑαυτόν του, ἀλλ' ὅτι ἔχει ἀγορασθῆ διὰ τιμῆς καὶ ὅτι ἡ ψυχή, ὁ νοῦς καὶ τὸ σῶμά του ἀνήκουν εἰς ἕνα ἅγιον Κύριον καὶ πρέπει νὰ φυλαχθοῦν εἰς ἁγίαν κατάστασιν.

Ἀλλ' ὁ ἐξαγιασμὸς αὐτός, τὸν ὁποῖον τὸ Πνεῦμα ἐνεργεῖ, δὲν εἶναι μόνον ἀρνητικός. Δὲν καλούμεθα ἁπλῶς νὰ ἐλευθερωθῶμεν ἀπὸ τὴν μάστιγα τῆς ἁμαρτίας, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀπολαύσωμεν τὸν νόμον τῆς ἐλευθερίας τοῦ Πνεύματος. Ὄχι μόνον νὰ ἀποβάλωμεν τὰ χονδροειδῆ ἁμαρτήματα καὶ συνηθείας τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ καὶ νὰ πλουτιζώμεθα μὲ τὸν πλοῦτον τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ. Ὄχι μόνον νέκρωσις τῶν πράξεων τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου πρέπει νὰ συντελῆται διαρκῶς, ἀλλὰ καὶ καθημερινὴ ἀνανέωσις τῆς ζωῆς ἐν Χριστῷ διὰ τοῦ Πνεύματος. Διὰ τοῦ Πνεύματος ἐξαγιάζονται αἱ σκέψεις μας, ἡ φαντασία καὶ τὰ αἰσθήματά μας. Αἱ σχέσεις μας μὲ τοὺς ἄλλους καθαρίζονται ἀπὸ τὴν ὑποκρισίαν καὶ τὴν προσποίησιν. Τὸ Πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ ἀνοίγει τοὺς ὀφθαλμούς μας διὰ νὰ βλέπωμεν εἰς τὰ παθήματα, τὰς ἀσθενείας, στενοχωρίας καὶ θλίψεις, εὐκαιρίας μὲ τὰς ὁποίας δυνάμεθα νὰ δοξάσωμεν τὸν Θεὸν—εὐκαιρίας, διὰ τὰς ὁποίας παρὰ τὴν σκληρότητα τὴν σημερινὴν θὰ ἔλθῃ καιρὸς τοῦ νὰ εὐγνωμονῶμεν τὸν Θεόν. Πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ ἔχω τὸ Πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ, ἐὰν γογγύζω διὰ τὰς περιστάσεις, τὰς ὁποίας ἡ πρόνοιά Του ἐπέτρεψε νὰ ἀντιμετωπίσω;

Τὸ Πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ μᾶς διδάσκει ὅτι ἡ ἀληθὴς κλῆσις τοῦ πιστοῦ δὲν εἶναι τὸ νὰ ζητῇ νὰ κάμῃ μεγάλα καὶ ἐξαιρετικὰ πράγματα κατὰ ἕνα συνειθισμένον τρόπον, ἀλλὰ νὰ κάμνῃ τὰ μικρὰ καὶ συνειθισμένα πράγματα κατὰ ἕνα ἐξαιρετικὸν τρόπον. Ἕνας Χριστιανὸς ὠνειρεύθη κάποτε ὅτι ἀπέθανε καὶ ὅτι ἐφέρθη εἰς τὸν Παράδεισον. Ἐκεῖ ὁ ἄγγελος τοῦ ἔδειξε μίαν θαυμασίαν οἰκοδομήν. Ἐνῷ ἐθαύμαζε τὴν λαμπρὰν οἰκοδομὴν τοῦ Παραδείσου, παρετήρησεν ὅτι μία πέτρα ἔλειπε ἀπὸ μιὰ γωνιὰ τοῦ τοίχου καὶ ἐσχηματίζετο ἕνα πολὺ μικρὸν κενόν. «Ὅλα εἶναι θαυμάσια», εἶπε πρὸς τὸν ἄγγελον, «ἀλλὰ διατί ἔχει ἀφεθῆ αὐτὴ ἡ μικρὰ ὀπή; Διατὶ δὲν ἐτέθη ἡ κατάλληλος πέτρα;» Καὶ ὁ ἄγγελος ἀπεκρίθη:

«Αὐτὴ ἡ μικρὰ ὀπὴ εἶχεν ἀφεθῆ νὰ συμπληρωθῆ ἀπὸ σέ, ἀλλὰ σὺ ἐζήτεις νὰ κάμῃς μεγάλα πράγματα καὶ ἔτσι παρέλειψες νὰ κάμῃς αὐτό, τὸ ὁποῖον ἐνόμισες μικρὸν καὶ μηδαμινόν».

Τὸ Πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ ἀνοίγει τοὺς ὀφθαλμούς μας διὰ νὰ ἴδωμεν τὴν σημασίαν τῶν μικρῶν πραγμάτων.

3. ***Τὸ Πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ παράγει εἰς τὴν καρδίαν μας βεβαιότητα, αἴσθημα ἀσφαλείας.*** Τὸ Πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ εἶναι αὐτὸ τοῦτο ἡ ζωή, τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς χορηγεῖ. Ἡ ἀπόκτησις τοῦ Πνεύματος εἶναι τρόπον τινὰ ἡ πρώτη δόσις τῆς αἰωνίου ζωῆς, ὁ ἀρραβὼν τῆς κληρονομίας τοῦ πιστοῦ. Διὰ τοῦτο ἡ παρουσία τοῦ Πνεύματος δὲν ἀφίνει καμμίαν ἀμφιβολίαν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Χριστιανοῦ, ὡς πρὸς τὴν σωτηρίαν του. Εἶναι ἡ πειραματικὴ ἀπόδειξις ὅτι ὁ Χριστὸς συγχωρεῖ καὶ σώζει. Εἶναι ἡ σφραγὶς τῆς ἀσφαλείας, τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς θέτει ὅταν λέγῃ: «Εἶσαι τέκνον Μου». «Αὐτὸ τὸ Πνεῦμα συμμαρτυρεῖ μὲ τὸ Πνεῦμα ἡμῶν ὅτι εἴμεθα τέκνα Θεοῦ». Ποῖος ἁμαρτωλὸς θὰ ἐτόλμα νὰ καλέσῃ τὸν ἑαυτόν του μέλος τῆς οἰκογενείας τοῦ Θεοῦ χωρὶς αὐτὴν τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πνεύματος; Ποῖος μὲ τὴν παροῦσάν του πνευματικὴν ἀθλιότητα θὰ ἠμποροῦσε νὰ ὀνομάσῃ τὸν Θεὸν πατέρα του καὶ νὰ ἐλπίζῃ κληρονομίαν μεταξὺ τῶν ἡγιασμένων; Ποῖος θὰ ἠμποροῦσε νὰ ἔχῃ τὴν ἐλπίδα τοῦ οὐρανοῦ καὶ ποῖος θὰ εἶχε τὸ θάρρος νὰ σταθῇ καὶ νὰ ὁμολογήσῃ τὸν Χριστὸν ἔμπροσθεν τοῦ ἀποστάτου κόσμου χωρὶς τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ Πνεύματος τοῦ Χριστοῦ;

Ποία δύναμις ἐνεψύχωσε τοὺς μάρτυρας τῆς πίστεως νὰ βαδίσουν ἡρωϊκῶς πρὸς τὸ μαρτύριον, εἰμὴ ἡ δύναμις τοῦ Πνεύματος, βεβαιοῦντος ὅτι τοὺς περιμένει στέφανος δόξης; Οἱ ἀληθεῖς Χριστιανοὶ εἶναι μειονότης εἰς τὸν κόσμον. Καὶ ὅμως κηρύττουν ὅτι ὁ Κύριός των θὰ βασιλεύσῃ καὶ ὅτι ἐνώπιόν Του θὰ κλίνῃ πᾶν γόνυ οὐρανίων, ἐπιγείων καὶ καταχθονίων. Ἓν τοιοῦτον κήρυγμα θὰ ἦτο παραλογισμός, ἐὰν δὲν ὑπῆρχεν ἡ μαρτυρία τοῦ Πνεύματος τοῦ Χριστοῦ, ἡ ὁποία δίδει τὴν βεβαιότητα εἰς τοὺς πιστοὺς περὶ τοῦ τελικοῦ θριάμβου τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας Του. Αὐτὸ τὸ Πνεῦμα, τὸ ὁποῖον δίδει τὴν μαρτυρίαν τοῦ τελικοῦ θριάμβου τοῦ Χριστοῦ, βεβαιώνει καὶ ἀτομικῶς ἕνα ἕκαστον περὶ τῆς θέσεώς του ἐν Χριστῷ.

Παρὰ τὴν λύσσαν τοῦ ἐχθροῦ, παρὰ τὴν καταφρόνησιν τοῦ κόσμου, παρὰ τὰς ἀτομικὰς ἐλλείψεις καὶ ἀδυναμίας, θὰ φθάσωμεν εἰς τὸ ἔνδοξον τέρμα. Τοιαύτη εἶναι ἡ βεβαιότης τοῦ Πνεύματος, διότι τὸ Πνεῦμα δοξάζει τὸν Χριστὸν καὶ ἀποδεικνύει ὅτι εἶναι μεγαλείτερος Ἐκεῖνος, ὅστις ἐνεργεῖ ἐντὸς ἡμῶν, ἀπὸ ἐκεῖνον, ὅστις εἶναι ἐν τῷ κόσμῳ.

Ἔχομεν ἡμεῖς αὐτὸ τὸ Πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ; Ὑπάρχουν εἰς τὴν ζωήν μας τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ Πνεύματος—ταπείνωσις, καθαρότης, πεποίθησις καὶ ἐμπιστοσύνη εἰς τὸν Θεόν; «Ἐὰν τις δὲν ἔχῃ τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ, οὗτος δὲν εἶναι αὐτοῦ».

Εὑρέθη πρὸ καιροῦ ὡραῖον ἀρχαῖον πήλινον σκεῦος μὲ τὴν ἐπιγραφὴν ἔξωθεν: «Ἐξαίρετος οἶνος», ἀλλὰ τὸ περιεχόμενόν του ἦτο μόνον χῶμα. Μήπως συμβαίνει καὶ εἰς ἡμᾶς τὸ ἴδιον; Μήπως ἐνῷ φέρομεν τὸ ὡραῖον ὄνομα τοῦ

Χριστοῦ, τὸ περιεχόμενον τῆς ζωῆς μας, ἀντὶ νὰ ἦναι τὸ ἐξαίρετον Πνεῦμά Του, εἶναι μόνον χῶμα προσκαίρων καὶ ματαίων πραγμάτων;

Ἡ ἀτμόσφαιρα εἶναι γεμάτη ἀπὸ ἠλεκτρισμόν. Ἀλλὰ διὰ νὰ χρησιμοποιηθῇ ἡ ἀόρατος δύναμις τοῦ ἠλεκτρισμοῦ καὶ νὰ μεταβληθῇ εἰς φῶς καὶ κίνησιν χρειάζεται εἷς δέκτης. Καὶ ἡ πνευματικὴ ἀτμόσφαιρα εἶναι γεμάτη ἀπὸ τὸ πανταχοῦ παρὸν Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ. Χρειάζεται μία ψυχὴ ὡς δέκτης, διὰ νὰ γίνῃ αἰσθητὴ ἡ παρουσία Του.

Μ. Κυριακάκης.

Η ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΑΤΗ ΑΛΗΘΕΙΑ ΟΛΟΚΛΗΡΟΥ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ φύλλου τοῦ Μαΐου)

Β΄. ***Ἡ ὁδὸς τοῦ Θεοῦ.***

Ἡ μετὰ τοῦ Χριστοῦ ἑνότης ἀποτελεῖ τὸ μόνον μέσον, διὰ τοῦ ὁποίου ἀποκτᾷ ὁ ἄνθρωπος τὸ δῶρον τοῦ Θεοῦ, τὴν Αἰώνιον Ζωὴν (Ρωμ. Ϛ΄. 23). «Καὶ αὕτη εἶναι ἡ μαρτυρία, ὅτι ζωὴν αἰώνιον ἔδωκεν εἰς ἡμᾶς ὁ Θεός, καὶ αὕτη ἡ ζωὴ εἶναι ἐν τῷ Υἱῷ Αὐτοῦ» (Α΄. Ἰωάν. ε΄. 11). Πόσον σαφής, πόσον ἁπλῆ εἶναι ἡ μαρτυρία αὕτη, ἥτις λύει τὸ ζήτημα τῆς σωτηρίας! Ἡ ζωὴ ἡ αἰώνιος εἶναι ***δῶρον Θεοῦ,*** εὑρίσκεται δὲ ἐν αὐτῷ τῷ Υἱῷ Αὐτοῦ, ἑπομένως ὁ ἔχων ἐν ἑαυτῷ τὸν Υἱὸν (τὸν Ἰησοῦν Χριστόν), ἔχει τὴν ζωήν, ὁ δὲ μὴ ἔχων Αὐτὸν δὲν ἔχει τὴν ζωήν.

Ὥστε ἡ ἀπόκτησις τῆς αἰωνίου ζωῆς ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν σχέσιν τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Χριστόν, ἡ δὲ σχέσις αὕτη εἶναι ἡ ***ἑνότης μετ' Αὐτοῦ.*** Ὁ Χριστός, ἐνσκηνωθεὶς ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ἀνθρώπου, ἐξασφαλίζει εἰς τοῦτον τὴν αἰωνίαν ζωήν, καθ' ὅτι αὐτὸς ὁ Χριστὸς εἶναι ἡ ζωὴ (Α΄. Ἰωάν. α΄. 2). «Καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη, καὶ εἴδομεν καὶ μαρτυροῦμεν καὶ ἀναγγέλλομεν πρὸς ὑμᾶς τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἥτις ἦτο παρὰ τῷ Πατρί, καὶ ἐφανερώθη εἰς ἡμᾶς». Ἔχοντες τὸν Χριστόν, ἔχομεν τὸ πᾶν· οὐδὲν μᾶς λείπει. Μὴ ἔχοντες Αὐτόν, οὐδὲν ἔχομεν· τὰ πάντα μᾶς λείπουν.

Ἀλλ' ἐρωτᾷ τις: «Τί σημαίνει τὸ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν καρδίαν μας ὁ Χριστὸς καὶ νὰ παραμένῃ ἐκεῖ μαζύ μας; καὶ πῶς δίδει εἰς ἡμᾶς ζωήν, — τὴν Αἰώνιον Ζωήν;» Ἀπαντῶ εὐθύς, μὲ μίαν λέξιν — ***διὰ τῆς ἀναγεννήσεως.*** Ζωὴ ἄνευ γεννήσεως δὲν ὑπάρχει, οὔτε φυτική, οὔτε ζωϊκή, πολὺ δὲ ὀλιγώτερον ἡ πνευματικὴ ζωή. «Πρέπει νὰ γεννηθῆτε ἄνωθεν», εἶπεν ὁ Κύριος εἰς τὸν Νικόδημον, ὅστις ἦλθε ζητῶν παρ' αὐτοῦ φῶς. «Ἀληθῶς, ἀληθῶς σοὶ λέγω, ἐὰν μὴ γεννηθῇ τις ἐξ ὕδατος καὶ ἐκ Πνεύματος, δὲν δύναται νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν. Μὴ θαυμάσῃς ὅτι σοὶ εἶπον, πρέπει νὰ γεννηθῆτε ἄνωθεν. Ὁ ἄνεμος ὅπου θέλει πνέει καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούετε, ἀλλὰ δὲν ἐξεύρετε πόθεν ἔρχεται καὶ ποῦ ὑπάγει. Οὕτως εἶναι πᾶς, ὅστις ἐγεννήθη ἐκ τοῦ Πνεύματος» (Ἰωάν. γ΄. 2, 3). Μὲ τὴν ἐνσκήνωσιν τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ἀνθρώπου, εἰσέρχεται ἡ νέα ζωή, ἥτις εἶναι ἡ ἔναρξις τῆς Αἰωνίου Ζωῆς,

καὶ ὁ λαμβάνων ταύτην ἀναγεννᾶται. Μία ἐκ τῶν πολυτιμοτάτων ἐντολῶν τοῦ Κυρίου πρὸς τοὺς μαθητάς Του. μετὰ τὸ Μυστικὸν Δεῖπνον, ἦτο τὸ «Μείνατε ἐν Ἐμοὶ καὶ Ἐγὼ ἐν ὑμῖν» (Ἰωάν. ιε', 4). Τότε μόνον, ὅταν καταλάβῃ ὅλον τὸ εἶναι τοῦ ἀνθρώπου ἡ πνευματικὴ παρουσία τοῦ Χριστοῦ, ἄρχεται ἡ νέα ἐκείνη ζωή, ἥτις ἐξασφαλίζει τὴν ψυχὴν καθ᾽ ὅλην τὴν αἰωνιότητα.

Σύ, φίλε, ἀπέκτησας τὴν ζωὴν αὐτὴν ἀναγεννηθεὶς διὰ τοῦ Πνεύματος; Δὲν ἐρωτῶ ἂν ἔζησες ἐκπληρῶν χριστιανοπρεπῶς τὰ πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον καθήκοντα, τὰ ὁποῖα σοὶ ἐπιβάλλει ἡ θρησκεία. Ἐρωτῶ: Κατέχεις τὴν ζωήν, τὸν Χριστόν; Ἡ καρδία σου ὑπερεκχειλίζει ἀπὸ ἀγάπην πρὸς Αὐτόν; Πάλλει μὲ τὴν νέαν Του ζωήν; Αἰσθάνεσαι νέους πόθους, νέαν δύναμιν πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ θελήματος Ἐκείνου; Αἰσθάνεσαι ὅτι ἔλαβε νέαν κατεύθυνσιν ἡ ζωή σου, ὅτι εἶσαι νέα κτίσις ἐν Χριστῷ; Τότε ἔσο βέβαιος ὅτι εἶσαι ἀναγεγεννημένος.

Χριστιανισμὸς σημαίνει Ζωή.

Δὲν εἶναι μία ἀποδοχὴ τοῦ λογικοῦ, μία πίστις διανοητική, οὔτε εἶναι σύστημα ὡρισμένων τινων διατάξεων, ἀλλ᾽ οὔτε καί τις ἀόριστος ἢ μυστηριώδης συνθηκολόγησις μεταξὺ σοῦ καὶ τοῦ Θεοῦ. Εἶναι Ζωή. Ἐὰν κατέχῃς τὸν Χριστὸν ὡς ἀχώριστόν σου Σωτῆρα καὶ Ὁδηγόν, ἐνοικοῦντα διὰ τοῦ Πνεύματός Του ἐν τῇ ψυχῇ σου, κατέχεις τὸ δῶρον τοῦ Θεοῦ, τὴν αἰώνιον ζωήν, ἥτις σὲ φέρει ἀσφαλῶς διὰ τῆς παρούσης ζωῆς εἰς τὴν αἰώνιον εὐδαιμονίαν. Ἡ ζωὴ δὲ αὕτη εἶναι μία ζωτικὴ πραγματικότης τῆς γνησίας ἀτομικῆς σου πείρας. Εἶναι ἡ ζωὴ τοῦ Θεοῦ. μεταβιβασθεῖσα εἰς τὴν ψυχήν σου διὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ Χριστοῦ, ὅστις ἀποτελεῖ τὴν πηγὴν τῆς πνευματικῆς σου ζωῆς. Καὶ περὶ τούτου δὲν θὰ ἔχῃς ἀμφιβολίαν, διότι θὰ ἔχῃς τὴν βεβαιότητα τῆς μαρτυρίας τοῦ Πνεύματος, συμμαρτυροῦντος μὲ τὸ πνεῦμά σου, ὅτι εἶσαι νέον κτίσμα ἐν Χριστῷ.

Τὴν σπουδαιοτάτην ταύτην ἀλήθειαν διὰ τὸν ποθοῦντα τὴν σωτηρίαν του, ἦλθεν ὁ Χριστὸς εἰς τὸν κόσμον νὰ διδάξῃ καὶ νὰ τὴν καταστήσῃ βεβαιότητα διὰ τὴν ἀνθρωπίνην ἀντίληψιν. Ἐδέχθη τὸν σταυρικὸν θάνατον, διὰ τοῦ ὁποίου ὑπέστη τὴν ποινὴν τῆς ἁμαρτίας ὁλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος Αὐτὸς ὁ ἀναμάρτητος. Ἀπέθανεν, ἕνα ἡμεῖς οἱ θνητοὶ εὕρωμεν ζωὴν αἰώνιον πλησίον Του. Τὸ ἐδήλωσεν ὁ ἴδιος: «Ἦλθον, διὰ νὰ ἔχωσι ζωὴν» (Ἰωάν. α'. 10). Καὶ τοῦτο καθιστᾷ μοναδικὴν καὶ ἀφθάστου μεγαλείου τὴν θρησκείαν τοῦ Χριστοῦ, ὅτι δίδει νέαν ζωὴν εἰς τὴν παλαιὰν ἁμαρτωλὴν φύσιν, τὴν ἐξηχρειωμένην καὶ ἀδυνατοῦσαν νὰ νοήσῃ κἂν τὸν κίνδυνόν της καὶ τὴν ἀνάγκην Λυτρωτοῦ. Ἦλθε διὰ νὰ ἀντικαταστήσῃ τὴν σκληρὰν καὶ ἀναίσθητον καρδίαν διὰ νέας, ἀγαπώσης τὴν ἁγιότητα καὶ ἀφωσιωμένης εἰς τὸν Σωτῆρα αὐτῆς.

Ἐξηχρειωμένον εἶναι ἐπίσης καὶ τὸ λογικὸν τοῦ ἀνθρώπου, πρὸ τῆς ἀναγεννήσεως, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀδυνατοῦν νὰ γνωρίσῃ τὸν Θεὸν καὶ νὰ ἀκολουθήσῃ τὰς ἐντολάς Του ἢ κἂν νὰ ἀντιληφθῇ τῶν πνευματικῶν πραγμάτων, ὡς διδάσκει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος (Α'. Κορινθ. α'. 14). Ὅλαι αἱ δυνάμεις τῆς παλαιᾶς φύσεως ἀτονοῦν, προκειμένου περὶ τῶν ἀφορώντων εἰς τὰ αἰώνια συμφέροντα τοῦ ἀνθρώπου. — «Ὁ φυσικὸς ἄνθρωπος δὲν δέχεται τὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ

Θεοῦ, διότι εἶναι μωρία εἰς αὐτὸν καὶ δὲν δύναται νὰ γνωρίσῃ αὐτά, διότι ταῦτα πνευματικῶς ἀνακρίνονται» (Α΄. Κορ. β΄. 14)! Ἰδού, φίλε, διατὶ εἶναι ἀνάγκη νὰ μεταβληθῇ καὶ τὸ λογικόν σου, ὥστε νὰ διακρίνῃ τὰς θείας καὶ σωτηρίους ἀληθείας. Σὺ ὁ ἐναβρυνόμενος εἰς τὰς διανοητικάς σου δυνάμεις, εἰς τὰς ἐπιστημονικάς σου γνώσεις καὶ εἰς τὴν κατὰ κόσμον σοφίαν σου, τί δύνασαι νὰ γνωρίσῃς περὶ τοῦ πνευματικοῦ κόσμου καὶ τῆς ἐπουρανίου μελλοντικῆς μακαριότητος; Ὅσον ἐμπορεῖ τὸ βρέφος, τὸ ἐν τῇ κοιλίᾳ τῆς μητρός του, νὰ γνωρίσῃ περὶ τοῦ κόσμου καὶ τῆς ζωῆς, εἰς τὴν ὁποίαν μετ᾽ ὀλίγον μέλλει νὰ εὑρεθῇ!

Μὴ λησμονῇς ὅτι ἡ ἁγία Γραφὴ ρητῶς χαρακτηρίζει τὴν ἐπικίνδυνον θέσιν ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἀπορρίπτουν τὰς Θείας ἀληθείας.—«Θέλω ἀπολέσει τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν καὶ θέλω ἀθετήσει τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν. Μήπως δὲν ἐμώρανεν ὁ Θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου τούτου;»—«Ὁ λόγος τοῦ Σταυροῦ εἰς μὲν τοὺς ἀπολλυμένους εἶναι μωρία, εἰς ἡμᾶς δὲ τοὺς σωζομένους δύναμις Θεοῦ» (Α΄. Κορ. α΄. 18, 19).

Μόνον πνεῦμα ἀναγεννηθὲν ὑπὸ τῆς δυνάμεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος δύναται νὰ γνωρίσῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ πρὸς σωτηρίαν.

Τὸν διάσημον Ἀμερικανὸν Εὐαγγελιστὴν Μούδη ἐπλησίασέ ποτε ἄπιστος. Ἐξεδίπλωσε μακρὸν φύλλον χάρτου, φέρον σειρὰν γραπτῶν ἐρωτημάτων.—«Κύριε Μούδη», εἶπε, «ἂν μοῦ λύσετε αὐτὰ τὰ ἐρωτήματα, εἶμαι διατεθειμένος νὰ γίνω Χριστιανός».

Ὁ Μούδη ἀπήντησε: «Γίνου πρῶτον Χριστιανὸς καὶ κατόπιν ἔλα νὰ σοῦ τὰ λύσω!»

Ἀρκετὸς χρόνος παρῆλθε. Μίαν ἡμέραν παρουσιάζεται πάλιν ὁ αὐτός, ὄχι πλέον εἴρων καὶ πειρακτικός, ἀλλὰ μὲ νέον ὅλως ὕφος.

— «Ἐγνώρισα τὸν Χριστόν» εἶπεν «Εἶμαι Χριστιανός, καὶ σᾶς εὐχαριστῶ διὰ τὴν προτροπήν σας!»

— «Χαίρω», εἶπεν ὁ Μούδη. «Καὶ τὰ ἐρωτήματα ποῦ ἠθέλατε νὰ λύσω;»

— «Ὢ! Αὐτὰ ἐλύθησαν μόνα των! Δὲν ἔχω πλέον καμμίαν ἀμφιβολίαν».

Αὐτὸ τοῦτο θὰ συμβῇ καὶ μὲ σέ, φίλε, ἂν σὲ κωλύουν δυσκολίαι ἢ ἀμφιβολίαι ἀπὸ τοῦ νὰ δεχθῇς τὴν προσφορὰν τοῦ δώρου τοῦ Θεοῦ—τὴν Αἰώνιον Ζωήν—ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, τὸ ὁποῖον θὰ πέμψῃ ὁ Θεὸς εἰς τὸ πνεῦμά σου, θὰ σὲ φωτίσῃ ὥστε νὰ ἐννοήσῃς ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ὁ νοῦς σου ἀπεδοκίμαζε ὡς ***λογικῶς ἀδύνατα,*** διότι καὶ ὁ νοῦς σου καὶ ἡ καρδία σου θὰ ἔχουν δεχθῇ τὴν νέαν ζωήν, καὶ θὰ ἦναι ἀναγεγεννημένα. Ὅπως σὺ ὁλόκληρος θὰ ἦσαι νέον κτίσμα ἐν Χριστῷ, οὕτω καὶ αἱ δυνάμεις τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ πνεύματός σου θὰ ἀνακαινισθοῦν εἰς τὸ νὰ ἐννοοῦν τὰ πνευματικὰ καὶ αἰώνια συμφέροντά σου.

Τέλος, πρέπει καὶ ἡ ***θέλησίς*** σου νὰ ἀναγεννηθῇ, διότι εἶναι τώρα ἐξηχρειωμένη, ὡς ἀνήκουσα εἰς τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον, ρέπουσα πρὸς τὸ πονηρὸν καὶ ἐκλέγουσα τὰς ἰδίας ἑαυτῆς ὁδούς. Ζήτησον, φίλε, ὅπως ὑποταγῇ εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ τὸ ἰδικόν σου θέλημα. Τὸ ἰδικόν σου θέλημα ἂς τὸ ἀντικαταστήσῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ οὕτως, ὥστε οὐχὶ τὸ Ἐγώ σου, ἀλλ᾽ ὁ Χριστὸς νὰ πρωτεύῃ ἐν τῇ ψυχῇ σου, καὶ τότε θέλεις γνωρίσει τὴν πραγματικὴν χαρὰν καὶ εἰρήνην.

Ἡ πείσμων καὶ ἰσχυρὰ θέλησις τοῦ παλαιοῦ σου ἀνθρώπου ἂς μὴ ὑπερισχύσῃ. Ἂς μὴ λεχθῇ περὶ σοῦ τὸ «Δὲν θέλετε νὰ ἔλθητε πρὸς Ἐμὲ διὰ νὰ ἔχητε ζωὴν» (Ἰωάν. ε΄. 40). Ἀλλ᾿ ὁ Θεός, γνωρίζων τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκός, ὑπόσχεται νὰ βοηθήσῃ καὶ εἰς τοῦτο, καὶ νὰ στείλῃ τὸ Πνεῦμα Αὐτοῦ πρὸς ἕνα ἕκαστον τῶν ζητούντων Αὐτὸν ἐν εἰλικρινεῖ μετανοίᾳ.

Κατέχεις τὸ ἀπαραίτητον ἐφόδιον;

Σὲ ἐρωτῶ, φίλε, εἶσαι κάτοχος τοῦ μόνου ἀπαραιτήτου ἀποκτήματος διὰ τὴν αἰωνίαν σου εὐδαιμονίαν; Ἐξησφάλισας τὸ δῶρον τοῦ Θεοῦ—τὴν Αἰώνιον Ζωήν; Ὁ Χριστὸς βασιλεύει εἰς τὴν καρδίαν σου; Παραμένει ἐκεῖ σήμερον; διαρκῶς; Ἂν ὄχι, τὸν δέχεσαι τώρα; Ἄνοιξον λοιπὸν διάπλατα τὴν καρδίαν σου πρὸς Αὐτόν, ἵνα εἰσέλθῃ καὶ σοῦ φέρῃ τὸ οὐράνιον Δῶρον. «Ἰδού», εἶπεν, «ἵσταμαι εἰς τὴν θύραν καὶ κρούω. Ἐάν τις ἀκούσῃ τὴν φωνήν Μου καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν θέλω εἰσέλθει πρὸς αὐτὸν» (Ἀποκάλ. γ΄. 20).

Ἐξεύρεις ὅτι ἡ σωτηρία ἔρχεται δι᾿ ἑνὸς προσώπου—τοῦ Χριστοῦ,—ὅστις ἔχει ἐν ἑαυτῷ τὴν αἰώνιον ζωήν, τῆς ὁποίας πηγὴ εἶναι αὐτὸς ὁ Θεός. Ἡ δὲ σωτηρία σημαίνει ἀναγέννησιν εἰς νέαν ζωήν, ἥτις προέρχεται ἐκ τοῦ Θεοῦ. Δεχόμενος τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἵνα παραμείνῃ ἐσαεὶ μετὰ σοῦ, γίνεσαι κάτοχος τῆς Αἰωνίου Ζωῆς, ἄνευ τῆς ὁποίας θὰ ἀπολεσθῇς, «Διότι ὁ ἔχων τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ ἔχει ζωὴν αἰώνιον, ὁ δὲ μὴ ἔχων Αὐτὸν ἀπόλλυται».

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ) *Oswald J. Smith*

ΕΚ ΤΟΥ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΥ ΑΓΡΟΥ

ΟΥΓΚΑΝΔΑ

Τὸ Προτεκτορᾶτον τῆς Οὐγκάνδας εἶναι χώρα τῆς Κεντρικῆς Ἀφρικῆς, κειμένη ἐπὶ τοῦ Ἰσημερινοῦ, ἥτις ἀπὸ πολλοῦ εὑρίσκεται ὑπὸ Ἀγγλικὴν κυριαρχίαν. Ἡ χώρα αὕτη ἔχει ἔκτασιν μὲν περίπου ἴσην μὲ τὴν Ἰταλίαν, ἀλλὰ πληθυσμὸν μόλις 3 ½ ἑκατομμυρίων, ἐξ ὧν μόνον περίπου 1000 εἶναι Εὐρωπαῖοι καὶ 3500 Ἀσιᾶται ἔποικοι. Πρὸς ΝΑ συνορεύει μὲ τὴν μεγάλην καὶ ὡραίαν λιμνοθάλασσαν Βικτωρίαν Νυάνζα, ἐκ τῆς ὁποίας πηγάζει ὁ κυριώτερος βραχίων τοῦ Νείλου ποταμοῦ, ὁ λεγόμενος Λευκὸς Νεῖλος. Ὡς ἐκ τοῦ γεγονότος τούτου ἡ Οὐγκάνδα ὑπῆρξε πρὸ 70-ετίας τὸ μῆλον τῆς ἔριδος μεταξὺ Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας, εἰς τὴν προσπάθειαν ἑκατέρας, ὅπως κυριαρχήσῃ ἐπὶ τῆς Κεντρ. Ἀφρικῆς, ἰδίως μετὰ τὴν κατάκτησιν τοῦ Σουδὰν ὑπὸ τῶν Ἄγγλων.

Τὸ ἔργον τοῦ Εὐαγγελίου ἐν Οὐγκάνδᾳ παρεκωλύθη ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἀφ᾿ ἑνὸς μὲν ὑπὸ ἐμφυλίων πολέμων, ἀφ᾿ ἑτέρου δὲ ὑπὸ τῶν ἔξωθεν ῥαδιουργιῶν καὶ ἐπεμβάσεων, ἕως οὗ ἐπεκράτησαν αἱ διεκδικήσεις τῆς Ἀγγλίας καὶ ἡ Οὐγκάνδα ἠδυνήθη ἐπὶ τέλους νὰ ἀπολαύσῃ τὰ ἀγαθὰ τῆς εἰρήνης καὶ τοῦ Χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ.

Περὶ τὰ μέσα τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἡ Οὐγκάνδα ἦτο χώρα ἀνεξερεύνητος. Ἦτο βασίλειον ἀνεξάρτητον ὑπὸ ἰθαγενεῖς βασιλεῖς καὶ ὠνομάζετο Βουγάνδα. Οἱ πρῶτοι Εὐρωπαῖοι, οἵτινες τὴν ἐπεσκέφθησαν, ἦσαν κατὰ τὸ ἔτος 1862 οἱ Ἄγγλοι περιηγηταὶ λοχαγὸς Speke καὶ Burton. Ὁ τότε βασιλεὺς τῆς χώρας, Σοῦνα ὀνόματι, τοὺς ὑπεδέχθη εὐμενῶς καὶ μὲ ἔκπληξιν ἔμαθε παρ᾽ αὐτῶν ὅτι ὑπῆρχον καὶ ἄλλα ἔθνη καὶ κράτη πέραν τῶν ὁρίων τῆς Ἀφρικῆς. Μετὰ δὲ τὴν ἀναχώρησίν των ὁ Σοῦνα ἦλθεν εἰς ἐπικοινωνίαν μὲ τὸν Ἄγγλον διοικητὴν τῆς Ζανζιβάρης.

Τὸν Σοῦνα διεδέχθη ὁ ἐπίσης δραστήριος καὶ νοήμων υἱός του Μουτέσα, τὸν ὁποῖον ἐπεσκέφθη κατὰ τὸ ἔτος 1875 ὁ διάσημος ἐξερευνητὴς τῆς Ἀφρικῆς Στάνλεϋ, ὅστις καὶ ἀνεκάλυψε τὰς πηγὰς τοῦ μεγίστου ποταμοῦ τῆς Ἀφρικῆς—τοῦ Κόγκο—καὶ ἐξηρεύνησεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν πηγῶν μέχρι τῶν ἐκβολῶν του ἐπὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ Τὸν Στάνλεϋ ἐδέχθη φιλοφρόνως ὁ βασιλεὺς Μουτέσα, ὅστις μὲ πολὺ ἐνδιαφέρον τὸν ἠρώτα περὶ τῶν ἐθίμων καὶ τῆς ζωῆς τῶν Ἄγγλων, ἰδίως δὲ περὶ τῆς θρησκείας των. Ἐξ ὅσων δὲ ἤκουσε παρὰ τοῦ Στάνλεϋ ὡρμήθη νὰ ἀπευθύνῃ πρόσκλησιν ὅπως σταλοῦν ἐξ Ἀγγλίας διδάσκαλοι ἵνα μορφώσουν τὸν λαὸν τῆς Βουγάνδας. Τὴν πρόσκλησιν αὐτὴν μετέδωκεν ὁ Στάνλεϋ πρὸς τὸ Ἀγγλικὸν κοινὸν διὰ τῶν στηλῶν τοῦ «Ἡμερησίου Τηλεγράφου», οὗτινος ἦτο ἀνταποκριτής. Εἰς ἀπάντησιν δὲ ἡ Ἱεραποστολικὴ Ἑταιρία τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας προητοίμασεν ὁμάδα ἱεραποστόλων, ἥτις κατὰ τὸ 1877 μετὰ πολλὰς ἐπικινδύνους περιπετείας ἔφθασεν εἰς τὴν Οὐγκάνδαν. Δευτέρα ἱεραποστολὴ ἠκολούθησε τὴν πρώτην κατὰ τὸ ἑπόμενον ἔτος, καὶ ἤρχισε τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου.

Ἡ ὑπὸ τοῦ Μουτέσα πρόσκλησις Ἄγγλων ἱεραποστόλων ἐκίνησε τὴν ἅμιλλαν τῶν Γάλλων, οἵτινες τῷ 1879 ἔστειλαν εἰς Οὐγκάνδαν ἱεραποστολὴν Ρωμαιοκαθολικήν, ἐκ τοῦ μοναχικοῦ τάγματος τῶν «Λευκῶν Πατέρων» τῆς Ἀλγερίας. Σκοπὸς τῆς ἱεραποστολῆς ταύτης ἦτο ἀφ᾽ ἑνὸς μὲν ἡ ἄγρα προσηλύτων εἰς τὸν Παπισμόν, ἀφ᾽ ἑτέρου δὲ ἡ ἐξάπλωσις τῆς Γαλλικῆς πολιτικῆς κυριαρχίας ἐν τῇ Κ. Ἀφρικῇ. Καὶ οὕτως ἤρχισε θρησκευτικὸς καὶ πολιτικὸς ἀνταγωνισμὸς μεταξὺ δύο κλάδων τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας καὶ δύο μεγάλων Χριστιανικῶν κρατῶν πρὸς ἐπικράτησιν εἰς τὴν εἰδωλολατρικὴν ταύτην χώραν.

Σχεδὸν ταυτοχρόνως ἐνεφανίσθη καὶ τρίτος ἀνταγωνιστὴς ἐν Οὐγκάνδᾳ—ὁ ***Μωαμεθανισμός***—ὃν εἰσήγαγον οἱ Ἄραβες τῆς Ζανζιβάρης, οἵτινες ἀπὸ τοῦ 1857 εἶχον διεισδύσει εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἀφρικὴν μέχρι τῆς λίμνης Ταγκανίκας καὶ ἐκ νότου ἐπροχώρουν ἐπεκτείνοντες τὸ ἐμπόριόν των πρὸς τὴν λίμνην Βικτωρίαν Νυάνζαν, ἕως οὗ τῷ 1875 ἔφθασαν εἰς τὴν Οὐγκάνδαν. Οἱ Ἄραβες οὗτοι δὲν ἦσαν μόνον ἔμποροι ῥέκται καὶ νοήμονες, ἀλλὰ καὶ φανατικοὶ ζηλωταὶ τοῦ Ἰσλάμ, καὶ πανταχοῦ ὅπου ἐγκαθίσταντο, κατέβαλλον προσπαθείας ὅπως κερδήσωσι τοὺς ἰθαγενεῖς πληθυσμοὺς ὡς προσηλύτους εἰς τὸν Μωαμεθανισμόν. Τοιουτοτρόπως ἀπὸ τοῦ ἔτους 1879 διεξήγετο τριμερὴς ἀνταγωνισμὸς ἐν Οὐγκάνδᾳ μεταξὺ Ἀράβων, Γάλλων Ρωμαιοκαθολικῶν καὶ Ἀγγλικανῶν. Κατὰ τὸ ἔτος 1882 ὑπερίσχυσαν οἱ Ἄραβες καὶ ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ ἱεραποστολὴ ἀπεσύρθη ἐξ Οὐγκάνδας.

Εἰς τὸν ἀνταγωνισμὸν τοῦτον, ὅστις ἐπηρέασε σοβαρῶς τὸ ἔργον τῶν Χριστιανῶν ἱεραποστόλων, οἱ ἰθαγενεῖς μεγιστᾶνες ἔλαβον ἐνεργὸν μέρος, τασσόμενοι ὁτὲ μὲν μὲ τὴν μίαν, ὁτὲ δὲ μὲ τὴν ἄλλην μερίδα. Ἐνόσῳ ὅμως ἔζη ὁ βασιλεὺς Μουτέσα, ἀνὴρ νοήμων καὶ φιλελεύθερος (ἐφ᾿ ὅσον δύναται κανεὶς νὰ ὀνομάσῃ φιλελεύθερον ἕνα Ἀφρικανὸν δεσπότην), οἱ Ἄραβες δὲν ἠδύναντο νὰ ἐπικρατήσουν. Ὁ Μουτέσα εἶχε κατανοήσει τὴν ὑπεροχὴν τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ μάλιστα τῆς ἁπλοποιημένης αὐτοῦ μορφῆς, ἣν ἐξεπροσώπουν οἱ Ἀγγλικανοὶ ἱεραπόστολοι, καὶ ἠρέσκετο νὰ συνδιαλέγηται μετ᾿ αὐτῶν, πληροφορούμενος καὶ ἐξετάζων τὰ δόγματα τῆς πίστεώς των. Ἐξεφράζετο δὲ ἀπροκαλύπτως ἐναντίον τῶν ἀπαισίων ἐθίμων καὶ ἱεροτελεστιῶν τῆς πατρῴας τοὺ εἰδωλολατρείας. Ἀλλ᾿ αἱ ἐλπίδες τῶν ἱεραποστόλων ὅτι ἤθελεν ἀσπασθῇ τὸν Χριστιανισμὸν ἐματαιώθησαν, Ἡ πίστις τοῦ Μουτέσα ἦτο ὅλως διανοητική· ὁ Χριστιανισμὸς δὲν εἶχεν ἐγγίσει τὴν καρδίαν του. Πρὶν ἢ δὲ ἀποφασίσῃ νὰ κηρύξῃ ἑαυτὸν Χριστιανόν, ἀπέθανε· καὶ ὁ υἱός του Μουάγγα τὸν διεδέχθη ἐπὶ τοῦ θρόνου. (*)

Ὁ νέος βασιλεὺς ἦτο νεανίας κοῦφος, ἀστάτου χαρακτῆρος καὶ εὐκόλως παρασυρόμενος ὑπὸ τῆς κολακείας. Εὐθὺς ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς βασιλείας του περιῆλθεν ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τῶν ἰθαγενῶν μεγιστάνων, οἵτινες διέκειντο ἐχθρικῶς πρὸς τὸν Χριστιανισμὸν καὶ πρὸς πᾶν ὅ,τι ξενικόν. Ἡ μερὶς αὕτη τὸν ἔπεισεν ὅτι τὸ κρᾶτος καὶ ὁ λαὸς κινδυνεύουν νὰ ὑποδουλωθοῦν εἰς τὰ κράτη τῆς Εὐρώπης, τῶν ὁποίων οἱ ἱεραπόστολοι ἦσαν ὄργανα, προετοιμάζοντα τὴν κατοχήν. Συνάμα οἱ μεγιστᾶνες οὗτοι ὑπέθαλπον καὶ ἐνεθάρρυνον τὰς κλίσεις τοῦ νεαροῦ βασιλέως πρὸς τὴν ἀκολασίαν καὶ τὰς ὠμότητας. Μετ᾿ ὀλίγον τὸν ἔπεισαν νὰ κηρύξῃ ἀπηνῆ διωγμὸν κατὰ τῶν Χριστιανῶν καὶ πολλοὶ ἰθαγενεῖς Χριστιανοὶ ἐκάησαν ἐπὶ τῆς πυρᾶς, ὑποστάντες τὸν μαρτυρικὸν θάνατον μετὰ μεγάλης καρτερίας καὶ εὐσταθείας. Ἐπίσης ὁ Ἀγγλικανὸς ἐπίσκοπος Χάννιγκτον, ζητήσας νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν Οὐγκάνδαν, συνελήφθη καὶ ἐκρεουργήθη (1885). Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ὁ Μουάγγα περιῆλθεν εἰς διάστασιν πρὸς τοὺς Ἄραβας· καὶ ἐν τῇ ἀμηχανίᾳ του προσήγγιζε ὁτὲ μὲν πρὸς τοὺς Γάλλους, ὁτὲ δὲ πρὸς τοὺς Ἄγγλους. Ἐπὶ τέλους ἐπηκολούθησεν ἡ ἔνοπλος ἐπέμβασις τῶν Ἄγγλων πρὸς προστασίαν τῶν ἱεραποστόλων καὶ τῶν ἰθαγενῶν Χριστιανῶν· καὶ ἡ πολυετὴς αἱματοχυσία καὶ τυραννία ἔληξε διὰ τῆς ἐκθρονίσεως καὶ ἐξορίας τοῦ Μουάγγα καὶ τῆς ἐπι-

(*) Ἡ σωρὸς τοῦ βασιλέως Μουτέσα ἐναπετέθη εἰς νεκροκράββατον καὶ ἐτάφη. Τοῦτο ἦτο νεωτερισμὸς πρωτοφανὴς εἰς χώραν, ὅπου ἐκαίοντο ἐπὶ πυρᾶς τὰ σώματα τῶν νεκρῶν. Εἰς προγενεστέρους χρόνους οἱ ἀποθανόντες βασιλεῖς παρελάμβανον εἰς τὸν ἄλλον κόσμον καὶ συνοδίαν. Ἀφοῦ ἀπεκόπτετο ἡ κάτω σιαγὼν τοῦ βασιλέως ἐξετίθετο εἰς τοὺς κρεωφάγους μύρμηκας, οἵτινες ἐκαθάριζον τελείως τὸ ὀστοῦν. Τοῦτο δέ, ἀφοῦ ἐνεκλείετο εἰς χρυσοῦφαντον θήκην, ἐφέρετο εἰς ναὸν ἰδιαίτερον, ὅπου παρέμενεν εἰς προσκύνημα. Τὸ πτῶμα δὲ μετεφέρετο εἰς ἐρημόσπητον, τοῦ ὁποίου ἐκρημνίζοντο εὐθὺς οἱ τοῖχοι καὶ ἡ στέγη καὶ διὰ τούτων τῶν ἐρειπίων ἐσκεπάζετο ὁ νεκρός. Ἐπ᾿ αὐτοῦ δὲ ἐρρίπτοντο, ἀφοῦ ἐσφάζοντο, τὰ κυριώτερα μέλη τῆς ὑπηρεσίας τῆς τραπέζης καὶ τοῦ μαγειρίου τοῦ βασιλέως καὶ ἐκαίοντο διὰ κλάδων δένδρων καὶ ξηρῶν κλάδων. Μετὰ τοῦτο ἡ οἰκία περιεβάλλετο διὰ περιφράγματος ἀπὸ καλάμους, καὶ ἔμενε κλειστὴ διὰ παντός. Τὸ δὲ προσκύνημα τοῦ λαοῦ ἦτο ἡ σιαγὼν τοῦ βασιλέως.

βολῆς τῆς Ἀγγλικῆς ἐπικυριαρχίας. Ἐν τούτοις μέχρι τοῦ ἔτους 1900 ἔλαβον χώραν διάφοροι αἱματηραὶ ἐξεγέρσεις κανὰ τῶν Ἄγγλων, ὑποκινούμεναι εἴτε ὑπὸ τῶν Ἀράβων εἴτε ὑπὸ Γάλλων πρακτόρων. Ἀλλ' ἐπὶ τέλους ὠργανώθη καλῶς ἡ Ἀγγλικὴ κυριαρχία ἐφ' ὁλοκλήρου τῆς Οὐγκάνδας· αἱ ἔξωθεν ραδιουργίαι ἔπαυσαν καὶ οἱ κάτοικοι ἀπήλαυσαν πλήρη εἰρήνην καὶ εὐνομίαν, ἥτις ἔκτοτε ὡδήγησε τὴν χώραν εἰς μεγάλην εὐημερίαν.

Διὰ μέσου τοῦ πολυετοῦς αὐτοῦ σάλου καὶ τῶν αἱματηρῶν ἀναστατώσεων, τὸ ἔργον τοῦ Εὐαγγελίου δὲν ἐξηφανίσθη ἀλλὰ προήχθη σταθερῶς, ἂν καὶ βραδέως, διότι οἱ Ἄγγλοι ἱεραπόστολοι δὲν ἐφήρμοζον τὴν μέθοδον ἄλλων ἱεραποστολῶν—τῆς ἀθρόας βαπτίσεως προσηλύτων ἄνευ τοῦ δέοντος ἐλέγχου τῆς πίστεως καὶ ζωῆς αὐτῶν—ἀλλ' ἀπήτουν παρὰ τῶν προσηλύτων νὰ διανύουν περίοδον δοκιμασίας, ὅπως ἀποδείξουν ὅτι εἶναι πράγματι Χριστιανοί, πρὶν ἢ γίνουν δεκτοὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ.

Εὐθὺς ἀπὸ τὰ πρῶτα ἔτη τῶν διωγμῶν, ἡ ἀνάγκη τῆς δημοσίας λατρείας ἐπέβαλε τὴν ἐπείγουσαν ἀνέγερσιν ναοῦ Χριστιανικοῦ. Ὁ πρῶτος ναός, κτισθεὶς κατὰ τὸ ἰθαγενὲς σύστημα, ἦτο ἐξ ὁλοκλήρου ξύλινος. Πανύψηλοι κορμοὶ φοινοίκων ὑπεβάσταζον στέγην ἐκ πυκνοῦ πλέγματος ριζῶν καὶ ἀπεξηραμένων φυτῶν. Ὁ ναὸς οὗτος κατεστράφη διὰ πυρκαϊᾶς μετὰ ἓν ἔτος. Δεύτερος παρόμοιος ἀνεφλέγη ὑπὸ κεραυνοῦ. Ἕτεροι δύο, ἂν καὶ μετὰ μεγαλειτέρας περισκέψεως οἰκοδομηθέντες, κατέρρευσαν. Ἀπεφασίσθη τέλος νὰ γίνῃ πλινθοδομὴ κατὰ τοὺς ἀρίστους κανόνας τῆς Εὐρωπαϊκῆς ἀρχιτεκτονικῆς, ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἀπητοῦντο πολλὰ χρήματα, καὶ ἀπεφασίσθη νὰ κάμῃ ἡ ἱεραποστολὴ ἔκκλησιν, πρὸς ἔρανον 10,000 λιρῶν εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ἐπὶ τῷ ὅρῳ νὰ συνεισφέρουν οἱ ἰθαγενεῖς ἄλλας 10,000. Ἀμφότερα τὰ ποσὰ συνελέγησαν ἐντὸς ὀλίγων ἑβδομάδων. Ἀλλ' αἱ διαστάσεις τοῦ κτιρίου, δυναμένου νὰ περιλάβῃ 3 000 ἀτόμων, ἀπήτουν μεγαλειτέραν δαπάνην, λόγῳ τῆς ἐπηυξημένης τιμῆς τῶν ὑλικῶν κατὰ τὰ ἔτη ἐκεῖνα (τοῦ Μεγάλου Εὐρωπαϊκοῦ Πολέμου). Ἀπητοῦντο ἀκόμη 17,000 λιρῶν, καὶ ταύτας, συσκεφθέντες οἱ ἀρχηγοὶ τῶν διαφόρων φυλῶν, ἀπεφάσισαν νὰ καταβάλουν, πληρώνοντες ἕκαστος 40 °/₀ ἐπὶ τοῦ ἐτησίου του εἰσοδήματος μέχρι περατώσεως τοῦ ἔργου. Τοῦτο καὶ ἔπραξαν, ὁ δὲ Καθεδρικὸς Ναὸς ἐγκαινιάσθη τὸ 1919.

Τὸ πρῶτον μέλημα τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ Προτεκτοράτου, ὑπῆρξεν ἡ κατασκευὴ συγκοινωνιῶν καθ' ὅλην τὴν χώραν. Σήμερον δὲ καλύπτει τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῆς δίκτυον ἀρίστων ὁδῶν, ἐπὶ τῶν ὁποίων τρέχουν εἰς κάθε διεύθυνσιν ἀναρίθμητα αὐτοκίνητα, ἐξυπηρετοῦντα τὰς ἀνάγκας καὶ τὰς εὐκολίας τοῦ λαοῦ. Διὰ τῆς συγκοινωνίας ταύτης αἱ πολυπληθεῖς φυλαί, αἵτινες ὁμιλοῦν ἑκάστη ἰδίαν διάλεκτον, καὶ ὡς ἐκ τούτου εἶναι ἀπομεμονωμέναι, χωρὶς μεγάλην ἐπικοινωνίαν μετ' ἀλλήλων, θὰ εἰσέλθουν εἰς τὴν κοινὴν ζωὴν τῆς χώρας, θὰ μάθουν νὰ ὁμιλοῦν τὴν κοινὴν γλῶσσαν καὶ βαθμηδὸν θὰ συγχωνευθοῦν μετὰ τῶν ἄλλων εἰς μίαν ἐθνότητα. Τοῦτο ἔχει μεγίστην σημασίαν, ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὅστις μέχρι πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἠναγκάζετο νὰ περιορίζῃ τὰς ἐνεργείας αὐτοῦ εἰς τὰς πλησιεστέρας πρὸς τὴν πρωτεύουσαν ἐπαρχίας, ἐνῷ σήμερον διὰ τῶν νέων συγκοινωνιῶν τὸ Εὐαγγέλιον κηρύττεται εἰς

ὅλα τὰ ἀπώτερα χωρία τῆς Οὐγάκνδας, καὶ ἑκάστη νέα Χριστιανικὴ ὁμὰς ἔχει τὴν τοπικὴν αὐτῆς ἐκκλησίαν καὶ θείαν λατρείαν, ὅπου κηρύττεται ὁ Χριστός. Ὁ Χριστιανισμὸς ἐλπίζεται ὅτι θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἑνοποίησιν τοῦ λαοῦ τούτου. Κατὰ τὴν ἐτησίαν ἑβδομάδα τῆς προσευχῆς τοῦ Παγκοσμίου Εὐαγγελικοῦ Συνδέσμου ἑκατοντάδες ἰθαγενῶν, ἀπὸ τὰ ἀπώτερα χωρία συνέρχονται ὅπως προσευχηθοῦν ὑπὲρ τῆς ἐξαπλώσεως τοῦ Εὐαγγελίου καθ' ὅλον τὸν κόσμον.

Ἡ ἐκπαίδευσις μέχρι τοῦ 1924 διεξήγετο ὑπὸ τῶν ἱεραποστόλων. Σήμερον τῇ αἰτήσει τούτων, ἡ Κυβέρνησις ἀνέλαβε τὴν φροντίδα τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως, δημιουργήσασα ἐπὶ τούτῳ εἰδικὴν ὑπηρεσίαν καὶ διορίσασα Διευθυντὴν Ἄγγλον, μὲ σχολικὸν συμβούλιον, εἰς τὸ ὁποῖον ἀντιπροσωπεύονται ὅλαι αἱ μερίδες τῆς χώρας,—οἱ Καθολικοί, οἱ Διαμαρτυρόμενοι, οἱ ἰθαγενεῖς ἄρχοντες τῶν φυλῶν. Τὰ σχολεῖα ἀνέρχονται ἀπὸ τὸ δημοτικὸν μέχρι τοῦ Κρατικοῦ Κολλεγείου, δεύτερον ἔρχονται τὰ οἰκοτροφεῖα τῶν Ἄγγλων ἱεραποστόλων, τρίτου δὲ βαθμοῦ τὰ ἐγχώρια «κεντρικὰ» λεγόμενα σχολεῖα μὲ προσωπικὸν ἀποκλειστικῶς ἰθαγενές, κατώτερα τούτων εἶναι τὰ δημοτικά, καὶ τέλος στοιχειώδη σχολεῖα, ὅπου ἐκπαιδεύονται πλέον τῶν 200.000 παιδίων.

Ἐξ ὅλων τῶν προεκτεθέντων καταφαίνεται ὅτι ἡ Οὐγκάνδα, ἥτις πρὸ 70 ἐτῶν ἦτο χώρα καθαρῶς εἰδωλολατρική, ὅπου ἐβασίλευεν ἡ παχυλωτάτη ἀμάθεια καὶ δεισιδαιμονία καὶ τὸ αἷμα ἔρρεεν ἀκαταπαύστως, μέχρι δὲ πρὸ 35 ἐτῶν ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς ἐσπαράσσετο ὑπὸ ἐμφυλίων πολέμων, σήμερον εἰσῆλθεν ὁριστικῶς εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ Χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ καὶ ζῇ εὐτυχὴς ὑπὸ τὸν ἥλιον τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας καὶ πολιτικῆς εὐνομίας. Ὅλα δὲ ταῦτα χάρις εἰς τὴν αὐτοθυσίαν καὶ ἀφιέρωσιν ὀλίγων Χριστιανῶν ἱεραποστόλων, οἵτινες ἔσπειραν τὸν σπόρον τοῦ Εὐαγγελίου καὶ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν καὶ τὴν ζωὴν αὐτῶν ἐθυσίασαν ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς βασιλείας Αὐτοῦ.

ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟΝ ΤΟΥ ΟΠΙΟΥ

Τὴν 28 Μαΐου ἐ. ἔ. συνῆλθεν ἐν Γενεύῃ ἡ ἐπὶ τοῦ ἐμπορίου τοῦ ὀπίου καὶ ἄλλων ναρκωτικῶν Ἐπιτροπὴ τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν· ὡς γνωστόν, τὴν καταπολέμησιν τοῦ ἐμπορίου τούτου καθ' ὅλον τὸν κόσμον διευθύνει ἀπὸ ἐτῶν ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν.

Κατὰ τὴν ὡς ἄνω συνεδρίασιν τῆς Ἐπιτροπῆς διεπιστώθη ὅτι τὴν σήμερον τὰ 90 τοῖς ἑκατὸν τῆς παγκοσμίου παραγωγῆς τοῦ ὀπίου παράγονται ἐν Κίνᾳ καὶ ὅτι ἐκτὸς τούτου μεγάλαι ποσότητες εἰσάγονται εἰς τὴν Κίναν ἐκ Περσίας. Ἐκ Κίνας δὲ γίνεται μεγάλη ἐξαγωγὴ εἰς τὸν λοιπὸν κόσμον ὄχι μόνον τοῦ ὀπίου, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐξ αὐτοῦ παραγομένων ναρκωτικῶν (μορφίνης, κοκαΐνης καὶ ἡρωΐνης).

Ἡ διαπίστωσις αὕτη ἐπροξένησε γενικὴν κατάπληξιν, διότι μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ παρόντος αἰῶνος τὸ μὲν κάπνισμα τοῦ ὀπίου ἦτο διαδεδομένον κυρίως μεταξὺ τῶν Κινέζων, ἀλλ' ὁ μήκων (ἡ παπαροῦνα), ἐξ οὗ προέρχεται τὸ ὄπιον

τοῦ ἐμπορίου, δὲν ἐκαλλιεργεῖτο ἐν Κίνᾳ εἰμὴ εἰς ἐλαχίστας ποσότητας· τὸ δὲ ἐν Κίνᾳ καταναλισκόμενον ὄπιον εἰσήγετο ἐκ τῶν Βρεττανικῶν Ἰνδιῶν, παρ' ὅλην τὴν ἀντίστασιν καὶ τοὺς νόμους τῆς Κινεζικῆς Κυβερνήσεως, ἥτις ἤδη ἀπὸ τοῦ ἔτους 1796, ἀντιλαμβανομένη τὰ καταστρεπτικὰ διὰ τὸν λαόν της ἀποτελέσματα τῆς χρήσεως τοῦ ὀπίου, ἀπηγόρευσε τὴν ἔξωθεν εἰσαγωγήν του καὶ ἐπέβαλεν αὐστηροτάτας ποινὰς (μέχρι καὶ τῆς θανατικῆς ποινῆς) εἰς τοὺς καπνίζοντας αὐτό. Ἀλλ' ἡ ἀπαγόρευσις αὕτη δὲν ἐτελεσφόρησεν ὡς ἐκ τῆς συμπαιγνίας τῶν κατὰ τόπους μανδαρίνων (ἐπάρχων) μετὰ τῶν ἐμπόρων, ὥστε καὶ τὸ ὄπιον ἐξηκολούθει νὰ εἰσάγηται λαθραίως καὶ τὸ κάπνισμά του νὰ διαδίδεται σταθερῶς. Τέλος τῷ 1906 ἡ Κινεζικὴ Κυβέρνησις ἐξέδωκε νέαν αὐστηροτάτην ἀπαγόρευσιν τῆς καλλιεργείας, τῆς εἰσαγωγῆς καὶ τοῦ καπνίσματος τοῦ ὀπίου. Οἱ ἔκτοτε ὅμως ἐπελθόντες ἐν Κίνᾳ ἐμφύλιοι σπαραγμοί, ἡ διάσπασις τῆς ἐξουσίας τῆς κεντρικῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ πολλῶν ἐπαρχιῶν τῆς ἀπεράντου ἐκείνης χώρας καὶ ἡ διείσδυσις τῶν Ἰαπώνων εἰς Μαντζουρίαν, ἥτις τὴν σήμερον κατ' οὐσίαν ἔχει ἀποσπασθῆ ἀπὸ τὸ Κινεζικὸν Κράτος, κατέστησαν καὶ τὴν ἀπαγόρευσιν ταύτην νεκρὸν γράμμα· ἡ δὲ αὔξησις τῆς καλλιεργείας τοῦ μήκωνος ὑπῆρξε τεραστία, ἰδίως εἰς τὰς ἐπαρχίας, τὰς συνορευούσας μὲ τὴν Σιβηρίαν, ἐπὶ τῶν ὁποίων οὐδεμίαν πραγματικὴν ἐξουσίαν ἀσκεῖ πλέον ἡ Κυβέρνησις τοῦ Πεκίνου. Ἀλλὰ καὶ τὸ κάπνισμα τοῦ ὀπίου ἐν Κίνᾳ ἔχει γενικευθῆ, ἰδίως μεταξὺ τῶν ἐργατικῶν τάξεων, αἵτινες δυστυχοῦν καὶ ὑποβάλλονται εἰς βαρείας χειρωνακτικὰς ἐργασίας διὰ νὰ ζήσουν· καθότι τὸ ὄπιον καπνιζόμενον ἔχει κατ' ἀρχὰς τὴν ἰδιότητα νὰ καταπραΰνῃ τοὺς νυγμοὺς τῆς πείνης καὶ νὰ τονώνῃ φαινομενικῶς τὴν ἀντοχὴν τοῦ καπνιστοῦ εἰς τὰς βαρείας καὶ ἐξαντλητικὰς ἐργασίας. Ἐννοεῖται ὅτι ὁ καπνιστὴς τοῦ ὀπίου βαθμηδὸν καταντᾷ σκελετὸς ἐκ τῆς ἀσιτίας καὶ ἀντὶ νὰ ἀντέχῃ εἰς τοὺς σωματικοὺς κόπους, χάνει ὀλίγον κατ' ὀλίγον καὶ τὴν διάθεσιν πρὸς ἐργασίαν· ἀλλ' ἀδυνατεῖ πλέον νὰ διακόψῃ τὸ κάπνισμα καὶ βαθμηδὸν μεταβάλλεται εἰς ἀνθρώπινον ἐρείπιον.

Καὶ ἡ μὲν Κυβέρνησις τῆς Κίνας καταδιώκει ὅσον δύναται τὴν καλλιέργειαν καὶ χρῆσιν τοῦ φοβεροῦ τούτου προϊόντος εἰς τὰς ἐπαρχίας, ἐφ' ὧν ἀσκεῖ πραγματικὴν καὶ κυρίαρχον ἐξουσίαν. Εἰς τὰς Κινεζικὰς ὅμως ἐπαρχίας, αἵτινες εὑρίσκονται ὑπὸ Ἰαπωνικὴν κατοχήν, αἱ εἰς τὸ ἐμπόριον τοῦ ὀπίου καὶ τῶν ἄλλων ναρκωτικῶν ἐπιβαλλόμεναι ποιναὶ εἶναι μηδαμιναί.

Εἰς τὴν εἰρημένην Ἐπιτροπὴν τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Καναδᾶ ἐξέθηκεν ὅτι ἡ Κυβέρνησίς του πρὸ δύο ἐτῶν ἀνεκάλυψεν εὐρύτατον λαθρεμπόριον ναρκωτικῶν, ἔχον προέλευσιν ἐξ Ἰαπωνίας καὶ ἀρχικὴν πηγὴν τὴν Κίναν, καὶ ἐζήτησεν ὅπως ἡ Ἰαπωνικὴ Κυβέρνησις λάβῃ αὐστηρὰ μέτρα κατὰ τοῦ ἐμπορίου τούτου καὶ ἐν Μαντζουρίᾳ καὶ ἐν Ἰαπωνίᾳ. Τὴν πρότασιν ταύτην ἀπεδέχθη παμψηφεὶ ἡ Ἐπιτροπή. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ Ἰαπωνία ἔχει ἀποχωρήσει τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν, δὲν ὑπάρχουν πολλαὶ ἐλπίδες ὅτι αἱ συστάσεις τῆς Ἐπιτροπῆς θὰ φέρουν σοβαρὰ ἀποτελέσματα, μόλον ὅτι ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν ἡ Ἰαπωνία ἐτάχθη καὶ αὐτὴ κατὰ τοῦ ἐμπορίου τῶν ναρκωτικῶν.

Ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Κίνας εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ἐξέφρασε τὴν ἱκανοποίησίν του, διότι ἡ ἐξέτασις τοῦ ζητήματος ἔρριψε πλῆρες φῶς ἐπὶ τοῦ λαθρεμπορίου τοῦ ὀπίου καὶ ἐπὶ τῶν δυσχερειῶν, ἃς ἀντιμετωπίζει ἡ Κυβέρνησις τῆς Κίνας εἰς τὸν ἀγῶνά της κατὰ τῆς καλλιεργείας καὶ τοῦ καπνίσματος αὐτοῦ. Ἀνέφερεν ὅτι ἡ Κυβέρνησίς του ὑπολογίζει ὅτι ἡ Κίνα ὑλικῶς μὲν ζημιοῦται δισεκατομμύρια φράγκων ἐτησίως, ἠθικῶς δὲ ὑφίσταται ἀνυπολόγιστον ζημίαν ἐκ τῆς λαϊκῆς χρήσεως τοῦ ὀπίου, ὅπερ ὑποσκάπτει, ἐκτὸς τῆς σωματικῆς ὑγείας, καὶ τὸν ἠθικὸν χαρακτῆρα τῶν καπνιστῶν. Καὶ διεβεβαίωσε τὴν Ἐπιτροπὴν ὅτι εἰς ὅσας ἐπαρχίας ἡ Κυβέρνησίς του ἀσκεῖ πραγματικὴν ἐξουσίαν, ἡ καλλιέργεια τοῦ μήκωνος ἢ ἐξεμηδενίσθη ἢ βαίνει σταθερῶς ἐλαττουμένη, καὶ ὅτι ἡ Κινεζικὴ Κυβέρνησις θὰ ἐξακολουθήσῃ καταδιώκουσα τὴν μάστιγα ταύτην τοῦ ὀπίου.

Ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν συζήτησιν ταύτην εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν, τὸ ἐν Γενεύῃ Διεθνὲς Γραφεῖον Ἐργασίας (ὅπερ εἶναι καὶ αὐτὸ παράρτημα τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν) ἐξέδωκεν ἔκθεσιν περὶ τοῦ καπνίσματος τοῦ ὀπίου μεταξὺ τῶν Κινέζων ἐργατῶν καθ᾽ ὅλην τὴν Ἄπω Ἀνατολήν. Καὶ τονίζει ἡ ἔκθεσις ὅτι τὸ κακὸν τοῦτο εἶναι ἀλληλένδετον μὲ τὰς ἐλεεινὰς συνθήκας ζωῆς καὶ ἐργασίας, αἵτινες ἐπικρατοῦν ἐκεῖ. Τὸ πρόβλημα τοῦ ὀπιοκαπνίσματος θὰ ἐλύετο εὐκόλως, ἐὰν αἱ συνθῆκαι αὗται ἐβελτιοῦντο διὰ τοῦ περιορισμοῦ τῶν ὡρῶν ἐργασίας εἰς τὰ ὅρια τῆς κανονικῆς ἀνθρωπίνης ἀντοχῆς, διὰ τῆς βελτιώσεως τοῦ ἐργατικοῦ ἡμερομισθίου, ὥστε ὁ ἐργάτης νὰ δύναται νὰ ζήσῃ βίον ὑγιεινόν, διὰ τῆς ἰατρικῆς περιθάλψεως τῶν ἀσθενῶν ἐργατῶν, καὶ δι᾽ ἄλλων μέτρων.

Ἡ ἔκθεσις περαιτέρω παρέχει τὴν πληροφορίαν ὅτι ἐκτὸς τῆς Κίνας, μυριάδες Κινέζων ἐργατῶν εἶναι ἐγκατεσπαρμένοι εἰς ὅλην τὴν Ἄπω Ἀνατολὴν (Βιρμανίαν, Μαλαΐαν, τὰς Ὁλλανδικὰς καὶ Βρεττανικὰς νήσους τῶν Ἀνατ. Ἰνδιῶν, τὸ Σιάμ, τὴν Γαλλικὴν Ἰνδοκίναν, τὴν Ἰαπωνικὴν Φορμόζαν, τὰς Ἀμερικανικὰς Φιλιππίνας νήσους), ὅπου εὐκόλως εὑρίσκουν ἐργασίαν, διότι ἐργάζονται πολλὰς ὥρας καὶ ἀντὶ εὐτελοῦς ἡμερομισθίου καὶ διὰ τοῦτο προτιμῶνται τῶν ἐντοπίων ἐργατῶν. Οἱ Κινέζοι λοιπὸν ἐργάται οὗτοι εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον ὀπιοκαπνισταί, καταφεύγοντες εἰς τὸ κάπνισμα αὐτὸ διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται τὴν πεῖναν καὶ διὰ νὰ ἀντέχουν εἰς τὴν πολύωρον καὶ κοπιώδη ἐργασίαν. Καὶ οἱ ἐργοδόται ὄχι μόνον δὲν καταβάλλουν καμμίαν προσπάθειαν κατὰ τοῦ κακοῦ τούτου, ἀλλὰ τοὐναντίον ἐμμέσως ἐνθαρρύνουν τὸ ὀπιοκάπνισμα διὰ τῆς παροχῆς προκαταβολῶν ἐπὶ τῶν ἡμερομισθίων τῶν ἐργατῶν, ὥστε οὗτοι νὰ εὑρίσκωνται διαρκῶς χρεωμένοι καὶ νὰ μὴ δύνανται νὰ ζητήσουν καλλιτέραν ἐργασίαν ἀλλαχοῦ.

Καὶ ἡ ἔκθεσις προσθέτει ὅτι τὸ κάπνισμα τοῦ ὀπίου μεταδίδεται βαθμηδὸν διὰ τῶν Κινέζων εἰς τοὺς ἰθαγενεῖς ἐργάτας τῶν ὡς ἄνω μὴ Κινεζικῶν χωρῶν, οἵτινες μέχρι τοῦδε ἠγνόουν τὴν ὀλεθρίαν ταύτην ἕξιν.

ΚΟΠΤΑΙ ΑΣΠΑΖΟΜΕΝΟΙ ΤΟΝ ΙΣΛΑΜΙΣΜΟΝ

Ἐσχάτως τὸ περιοδικὸν «Αλ-μανάρα-αλ-Μισριὰ» τοῦ Καΐρου ἐδημοσίευσε τὴν ἀκόλουθον ἔκθεσιν ἑνὸς Κόπτου κληρικοῦ.

«Πρὸς τὸν ἁγιώτατον Πατριάρχην, τὸν Πρόεδρον, Γραμματέα καὶ τὰ μέλη τοῦ Γενικοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου τῶν Κοπτῶν.

Ἐθεώρησα μεγάλην μου τιμὴν τὴν ἐντολήν, ἣν μοὶ ἀνεθέσατε, τοῦ νὰ συντάξω ἔκθεσιν ἐπὶ τῶν λόγων, δι᾽ οὓς πολλοὶ Κόπται ἐγκαταλείπουν τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν καὶ νὰ ὑποδείξω τὰ μέσα τῆς διορθώσεως τῆς ἀξιοδακρύτου ταύτης καταστάσεως.

Ἡ κατάστασις αὕτη εἶναι πολὺ κρίσιμος, διότι ἂν παραταθῇ, θὰ καταλήξῃ εἰς φοβερὰν καταστροφὴν τοῦ Κοπτικοῦ Χριστιανισμοῦ, ὅστις ἐπέζησε τόσων αἰώνων διωγμῶν. Ὅσα δὲ ἐκθέτω κατωτέρω εἴθε νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς θέμα συζητήσεων καὶ συσκέψεων καὶ ὡς βάσις πρὸς ἀποτροπὴν τῆς καταστροφῆς ταύτης.

Οἱ λόγοι, οἵτινες φέρουν τόσους Κόπτας εἰς ἀπάρνησιν τῆς Χριστιανικῆς πίστεως, εἶναι οἱ ἑξῆς:

1) Ἡ γενικὴ μεταξὺ τῶν Κοπτῶν ἄγνοια τῆς Χριστιανικῆς πίστεως καὶ ἡ ἔλλειψις καλῶν ποιμένων, ἱεροκηρύκων καὶ διδασκάλων. Τοιουτοτρόπως τὸ ποίμνιον τοῦτο τοῦ Χριστοῦ γίνεται εὔκολος λεία τοῦ Σατανᾶ. Τὰ παιδία μεγαλώνουν χωρὶς Χριστιανικὴν διδασκαλίαν καὶ φωτισμὸν εἴτε ἐκ μέρους τῶν γονέων των (ἐπίσης ἀμαθῶν καὶ ἐσκοτισμένων), εἴτε ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας, εἴτε ἐκ μέρους τῶν Κοπτικῶν σχολείων, τὰ ὁποῖα οὐδόλως διαφέρουν τῶν Κυβερνητικῶν σχολείων. Οἱ Κόπται διδάσκαλοι τῶν ἱερῶν δίδουν περισσοτέραν προσοχὴν εἰς τὴν διδασκαλίαν τοῦ Κορανίου, συμφώνως πρὸς τὸ ἐγκεκριμένον Κυβερνητικὸν πρόγραμμα.

Ἐλάχισται ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν μας ἐν Αἰγύπτῳ ἔχουν κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου ἢ Κυριακὰ (Κατηχητικὰ) Σχολεῖα. Οἱ ἐκκλησιαζόμενοι ἀκούουν μόνον τὴν λειτουργίαν, τὴν ὁποίαν ὁ ἱερεὺς ἀναγινώσκει χαμηλοφώνως καὶ εἰς γλῶσσαν ἀκατάληπτον. Ἡ λειτουργία αὐτὴ καθ᾽ ἑαυτὴν δὲν παρέχει διδασκαλίαν καὶ εὐσέβειαν, ἐνῷ οἱ πρῶτοι Χριστιανοὶ καὶ οἱ πρῶτοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν λατρείαν εἶχον πάντοτε τὴν ἀνάγνωσιν τῶν Ἱ. Γραφῶν καὶ τὸ κήρυγμα. Οἱ Μουσουλμάνοι συμπολῖταί μας ἔχουν εἰς τὰς συνάξεις των ζωντανὰ κηρύγματα τῆς πίστεώς των. Αὐτοὶ προώδευσαν, ἡμεῖς ἐμείναμεν ὀπίσω.

Ἔχομεν πολλοὺς κληρικούς, ἀλλ᾽ ὀλίγοι ἐξ αὐτῶν εἶναι εἰς θέσιν νὰ διεξαγάγουν ποιμαντορικὸν ἔργον διὰ τὰς ψυχὰς τῶν ποιμνίων των· οἱ πλεῖστοι ἔχουν αὐτοὶ ἀνάγκην διδασκαλίας ἐξ ἴσου μὲ τὰ ποίμνιά των.

Οἱ Κόπται ζοῦν εἰς ἄμεσον ἐπαφὴν μὲ τοὺς Μουσουλμάνους συμπολίτας των, ἰδίως εἰς τὰ χωρία, ὅπου ὁ Κόπτης ζῇ χωρὶς ἐκκλησίαν, χωρὶς ἱερέα νὰ τὸν διδάξῃ τὸν Χριστιανισμόν, βλέπει δὲ τὸν γείτονά του Μουσουλμάνον προσευχόμενον, τελοῦντα ὅλα τὰ θρησκευτικά του καθήκοντα. Ὁ ἄνθρωπος φύσει ἀποκλίνει πρὸς τὴν θρησκείαν· καὶ ὁ Κόπτης, ἐγκαταλελειμμένος ὑπὸ τῆς ἰδίας του θρησκείας, βαθμηδὸν καταντᾷ νὰ ζηλεύῃ τοὺς Μουσουλμάνους διὰ τὴν θρησκευ-

τικήν των ζωτικότητα. Καὶ τέλος, ὠθούμενος καὶ ὑπὸ ἄλλων ἀκόμη λόγων, ἀσπάζεται τὸν Μωαμεθανισμόν.

2) Οἱ Κόπται τῆς ὑπαίθρου χώρας εἶναι παντοῦ ἰσχνὴ μειοψηφία τοῦ πληθυσμοῦ, καὶ ὑφίστανται διωγμοὺς καὶ ἀντιλογίας. Αἰσθάνονται ὅτι ἡ ζωὴ καὶ ἡ περιουσία των εὑρίσκονται εἰς τὸ ἔλεος τῶν Μουσουλμάνων. Ἡ ἀμάθειά των τοὺς ἀποκλείει ἀπὸ τὰ μεγάλα ἠθικὰ στηρίγματα τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας· χάνουν τὸ θάρρος των· καὶ γίνονται ἐξωμόται χάριν τῆς εἰρήνης καὶ ἀσφαλείας τῆς καθημερινῆς των ζωῆς.

3) Τὸ ὀλιγάριθμον τῶν Κοπτῶν εἰς τὰ χωρία καὶ τὰς κωμοπόλεις (ὅπου πολλάκις μόλις 2 - 3 Κοπτικαὶ οἰκογένειαι ὑπάρχουν) ἐξωθεῖ πολλὰς γυναῖκας τῶν οἰκογενειῶν τούτων νὰ ἀπαρνηθοῦν τὸν Χριστιανισμὸν καὶ νὰ ἐξισλαμισθοῦν πρὸς εὕρεσιν συζύγων, ἀφοῦ Χριστιανοὶ σύζυγοι δὲν ὑπάρχουν.

4) Ἕτερος λόγος τῶν ἐξωμοσιῶν εἶναι ἡ δυσκολία τῆς εὑρέσεως πόρου ζωῆς. Ὁ Κόπτης ἀντιλαμβάνεται ὅτι ὡς Χριστιανὸς δὲν δύναται νὰ ἐλπίζῃ νὰ εὕρῃ ἐργασίαν εἰς καμμίαν δημοσίαν ὑπηρεσίαν. Καὶ μὴ ἔχων καμμίαν ὑποστήριξιν ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας του ἢ τῶν ὁμοθρήσκων του, ἀποφασίζει νὰ ἐξισλαμισθῇ, ἀφοῦ ἀκούει ὅτι οἱ Μουσουλμᾶνοι βοηθοῦν χρηματικῶς τοὺς Κόπτας ἐξωμότας.

5) Ἕτερος λόγος εἶναι αἱ ἄδικοι ἀποφάσεις, ἃς ἐκδίδει τὸ Ἐθνικὸν Κοπτικὸν Συμβούλιον ἐπὶ τῶν διαφορῶν μεταξὺ Κοπτῶν ἀτόμων καὶ ἀνδρογύνων· Παρακαλῶ νὰ μοὶ ἐπιτραπῇ νὰ ἐκθέσω μετὰ παρρησίας τὴν ἐπικρατοῦσαν ἀντίληψιν τοῦ Κοπτικοῦ λαοῦ, ὅτι τὸ Συμβούλιον πολλάκις προσωποληπτεῖ εἰς τὰς ἀποφάσεις του ἢ δικάζει μὲ ἀμέλειαν καὶ ἀπροσεξίαν. Καὶ ἐπειδὴ κατὰ τῶν ἀποφάσεων τούτων προσφυγὴ δὲν ὑπάρχει, εἰμὴ μόνον πρὸς αὐτὸ τοῦτο τὸ Συμβούλιον, ὅπως ἀναθεωρήσῃ τὰς ἰδίας του ἀποφάσεις, τὸ δὲ Συμβούλιον κατὰ γενικὸν κανόνα ἀπορρίπτει τὰς τοιαύτας προσφυγάς, ὁ Κόπτης, ὁ θεωρῶν ἑαυτὸν ἠδικημένον, ἐξέρχεται τοῦ δικαστηρίου πλήρης ἀγανακτήσεως καὶ ἀπελπισίας καὶ ρίπτεται ἀκατάσχετος εἰς τὴν ἐξωμοσίαν, πιστεύων ὅτι οὕτως εὑρίσκει διέξοδον ἐκ τῆς ἀφορήτου θέσεώς του.

Ἐν τούτοις τολμῶ νὰ πιστεύω ὅτι δι᾽ ὅλα αὐτὰ τὰ αἴτια, τὰ ἐξωθοῦντα τὸν Κοπτικὸν λαὸν τῆς Αἰγύπτου πρὸς τὸν Ἰσλαμισμόν, εἶναι δυνατὸν νὰ εὑρεθοῦν τὰ ἀντιφάρμακα, διὰ καταλλήλων μέτρων τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν καὶ τοῦ Γεν. Ἐθνικοῦ Συμβουλίου, ἀφοῦ περὶ τοῦ πατριωτισμοῦ καὶ τοῦ ἐνδιαφέροντος ἀμφοτέρων οὐδεμία ἐπιτρέπεται ἀμφιβολία».